

Uppsala universitet
Teologiska institutionen
Bibelvetenskap D2NTs
Simon Iversen 881026-6976
Handledare: James A. Kelhoffer
Examinator: Cecilia Wassén
Framläggning: 2019-01-17

***Logos som frälsningsredskap? Kopplingar mellan
soteriologi och Jesus som Guds "Logos".***

*En studie av Logos-begreppet i Johannesevangeliet och
Jakobsbrevet.*

UPPSALA
UNIVERSITET

Innehåll

1.1 Inledning	3
1.2 Syfte	4
1.3 Problemställning	4
1.4 Frågeställning	5
1.5 Val av material	5
1.6 Metod	6
1.7 Teori	7
2 Forskningsläge	8
2.1 Logos-begreppet i Johannesevangeliet	8
2.1.1 Irving E. Rouse	8
2.1.2 Rudolf Bultmann	9
2.1.3 Paul S. Minear	12
2.1.4 Jan. G. Van der Watt	13
2.1.5 Sammanfattning: forskning om Logos-begreppet i Johannesevangeliet.	16
2.2 Logos-begreppet i Jakobsbrevet	16
2.2.1 William F. Brosend II	16
2.2.2 Matt A. Jackson-McCabe	18
2.2.3 Jason A. Whitlark	21
2.2.4 Sammanfattning: forskning om Logos-begreppet i Jakobsbrevet	24
3 Analys	24
3.1.1 Logos-begreppet i Johannesevangeliet	25
3.1.2 Johannesevangeliets kontext: datum och johanneiska kontext	25
3.1.3 Johannesevangeliet 1:1-14: text och översättning	26
Min översättning	27
3.1.4 Logos i begynnelsen	28
3.1.5 Rollen av Jesu muntliga <i>logoi</i> i soteriologin senare i Johannesevangeliet	33
3.1.6 Slutsats och utveckling från Logos till Logion, i Johannesevangeliet	36
3.2 Logos-begreppet i Jakobsbrevet	37
3.2.1 Textkritik och översättningar	38
3.2.2 Betyder <i>λόγῳ ἀληθείας</i> – evangeliet eller ett sanningsfullt tal? (Jak 1:18)	39
3.2.3 Betyder <i>ἔμφυτον λόγον</i> – ett inplanterat ord? (Jak 1:21)	42
3.2.4 Bli de som gör ordet, inte bara dess åhörare (Jak 1:22-23)	45
3.2.5 Argumentationsanalys på Jak 1:19-27	46
3.2.6 Slutsats om Logos i Jakobsbrevet	48

3.3 Jämförelse av Logos-begreppets användning i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet..	48
4.1 Slutsatser.....	50
4.2 Implikationer	52
5 Bibliografi.....	53

1.1 Inledning

Jag kom först att intressera mig för hur begreppet ”Logos” (λόγος) gestaltas i Johannesevangeliet. Jag kom då i samtal med min handledare att få ett intresse för hur det används i andra nytestamentliga skrifter och så småningom blev jag nyfiken på hur Jakobsbrevets författare använder Logos-begreppet. Jag kommer i denna uppsats att analysera, och sedan jämföra, hur Johannesevangeliet och Jakobsbrevet använder sig av Logos, samt om det finns någon koppling till rättfärdiggörelse/frälsning i någon av dessa skrifter.¹ Logos-begreppet är något som ofta anses i forskning ha en koppling till visheten. I Johannesevangeliet 1:1 får åhörarna reda på att Logos var Gud (θεὸς ἦν ὁ λόγος), vilket har fått mig intresserad av begreppet. Om begreppet används på detta sätt, hur kan vi då se på begreppet i andra nytestamentliga skrifter.

Vad jag söker efter i denna uppsats är att överväga om det går att se någon koppling, använde Johannesevangeliets författare och Jakobsbrevets författare sig av Logos på liknande sätt? Att jag väljer dessa författare beror på dess olika kontexter inom tidiga Jesusrörelser. Då Johannesevangeliet ofta har tolkats som att ha en relativt ”hög” kristologi, och att Logos-begreppet är tydligt redan i prologen, och idag ses av en del forskare som ett senare tillägg till evangeliet. Till en början hade jag valt att jämföra Paulus brev samt Jakobsbrevet, då dessa har tolkats stå emot varandra. Stämmer det, framförallt vad gäller rättfärdiggörelsen/frälsning, vore det ett intressant bidrag till debatten med hänsyn till Logos-begreppet hos dessa författare och vad det skulle kunna bidra med till debatten. Men efter samtal med min handledare kom vi överens om att en analys av Paulus, och hans användning av Logos-begreppet hade varit för mycket källmaterial att analysera i en uppsats och får således vänta till ett annat tillfälle. Men det är min ambition att i denna uppsats lägga en grund för en fortsättning av ett sådant arbete.

Min avgränsning kommer att vara till delar av Johannesprologen verserna 1:1-14 och 4:37, 5:24 och 8:51 från evangeliet. I Jakobsbrevet kommer jag att ta ställning till fyra av de fem gånger som författaren använder sig av Logos-begreppet. Jag kommer att lägga särskild vikt på/vid ἔμφυτον λόγον och λόγῳ ἀληθείας, då det senare är ett begrepp som även andra nytestamentliga författare använde sig av. Det råder en ovisshet om hur ἔμφυτον λόγον (Jak

---

¹ Att jag använder mig av begreppet rättfärdiggörelse och frälsning är för att dessa ord på något sätt pekar mot samma sak. Rättfärdigheten kan peka mot Gud och den vinnas genom tron. Heikel, I & Fridrichsen, A. (2010) *Grekisk-svensk ordbok till nya Testamentet och de apostoliska fäderna*. (Vol. 2). Uppsala: Universitetsstryckeriet, s.53 Frälsningen är också något som finnes hos Gud. Heikel & Fridrichsen, 2010, s.218. Dessa båda begreppen är i min mening en del av soteriologin (människans frälsningslära).

1:21) ska tolkas, om det ska tolkas som soteriologisk och/eller kosmologiskt? Här är huvudfrågan att det ska tolkas soteriologiskt, snarare än kosmologiskt.

Vid jämförelsen av Logos-begreppet kommer jag fram till att de båda författarna använder sig av Logos, dels på liknande sätt, men att de skiljer sig på vissa saker. Det skiljer sig även inom Johannesevangeliet, där det sker en förflyttning från att tro på det inkarnerade Logos till att höra Jesu talade Logos, som en premis för att uppnå frälsning/räddning. Min slutsats om Jakobsbrevet är att åhörarna aktivt ska både höra och göra Logos, vilket liknar förekomsten av Logos-begreppet i Joh 4, 5 och 8 dock inte i Joh 1.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att utforska betydelsen av Logos-begreppet hos två nytestamentliga författare, och sedan ta ställning till om det finns någon koppling mellan texternas användning av begreppet.

1.3 Problemställning

Det problem som avhandlas i denna uppsats är att Logos-begreppet används på olika sätt i Nya testamentet och den antika världen och kan således översättas på en mängd olika sätt. Var Logos-begreppet som hos Johannesevangeliet, det förkroppsligade ordet, använt likadant av Jakobsbrevets författare? Kände Jakobsbrevets författare till detta begrepp, eller använde han sig av Logos på ett annat sätt? Det går inte att utesluta att Johannesevangeliet och Jakobsbrevet kände till varandra, och om det finns någon relation mellan brevet och evangeliet. Därför är det rimligt att undersöka hur de olika författarna använder sig av Logos, och sedan att ta ställning om det finns liknande tendenser i dessa författares användande av Logos-begreppet. Dessutom kommer jag utforska hur ἔμφυτος λόγος används i Jakobsbrevet 1:21. Och fråga om det ska tolkas som det *inplanterade* ordet, eller som det *infödda* ordet? Implikationer för detta skulle kunna vara att om ordet skulle vara något medfött, är då åhörarna i behov av en frälsargestalt? Det är en diskussion som kan kopplas till antingen människans frälsningslära (soteriologin) och/eller till en kosmologisk aspekt, där ordet är någonting som är infött.

1.4 Frågeställning

Huvudfrågor:

1. Hur presenteras Logos-begreppet i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet? Finns det bara en konsekvent användning av begreppet i Joh resp Jak, eller förekommer det något skiljaktande betydelser inom/i dessa skrifter?
2. Finns det någon koppling bland dessa författares användning sig av Logos-begreppet och då i relation till rättfärdiggörelse/frälsning?

För att svara på dessa frågor, kommer jag att vara tvungen att svara på frågan hur de olika författarna använder sig av Logos.

Underfrågor:

1. Finns det någon koppling, i stort, hur Logos används i Johannesevangeliet och finns det en koppling till rättfärdiggörelsen?
2. Hur ska prologen i Johannesevangeliet tolkas i relation till resten av evangeliet, framför allt vad gäller användningen av Logos-begreppet i Joh 1 samt Joh 4, 5 och 8?²
3. Hur använder sig Jakobsbrevets författaren av Logos? Av stort intresse i detta brev är hur ”sanningens ord” (Jak 1:18), och det ”inplanterade Logos” (Jak 1:21) kan förstås?

För att svara på mina frågeställningar kommer jag först att vara tvungen att svara på *hur*, för att sedan kunna gå vidare med att se om det finns någon koppling i hur dessa olika författare använder sig utav begreppet Logos. Mina underfrågor är för att hjälpa mig vidare i denna process att noggrant analysera förekomsten av Logos-begreppet.

1.5 Val av material

Jag kommer att analysera Johannesevangeliet för att se hur Logos används. Ordet Logos förekommer fyrtio gånger och är utspritt i hela evangeliet. Att analysera alla förekomster hade varit ett för stort arbete. Jag kommer att lägga störst vikt vid prologen, då det är där författaren hävdar att Logos var Gud, och att Logos fanns i begynnelsen hos Gud (Joh 1:1-14). Vidare kommer jag att se till tre stycken passager i Johannesevangeliet (4:37, 5:24 och 8:51) som på

---

² Jag har detta i åtanke då flera forskare idag menar att 1:1-18 inte är en del av det övriga narrativet i Johannes evangeliet. Möjligtvis att verserna 1:6-8, om Johannes döparen i prologen, är en del av det övriga narrativet. Se Michales, J.R (2010). *The Gospel of John*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, s.32 där han menar att narrativet börjar i 1:6-8 och fortsätter i 1:19-34. Samma tanke finner vi hos Miller, E.L. (1993). ”The Johannine Origins of the Johannine Logos”. *Journal of Biblical Literature*, ss.445-457. Här vid s.445. Där han menar att hela prologen 1:1-18 ska ses som en enhet, och att det ska ses som en separat verk från evangeliet 1:19-20:30, vidare menar han att kapitel 20 ska ses som en epilög och inte heller skrevs samtidigt som evangeliet. Miller och Michaels har samma ståndpunkt gällande 1:6-8, att det ska ses som den ursprungliga öppningen till evangeliet. Miller, 1993, s.446.

något sätt relaterar till Gud eller Jesu talade Logos, detta för att söka efter några kopplingar mellan Logos och rättfärdiggörelse/frälsning.

Logos förekommer endast fem gånger i Jakobsbrevet, och jag kommer att analysera fyra av de fem gånger som Logos förekommer. Detta då forskare hävdar att Logos i Jak 3:2 ska tolkas som ett tal, och är inte relevant för denna diskussion. Att analysera de resterande förekomsterna av Logos i brevet (1:18, 21, 22 och 23) ger då en rimlig bild i hur författaren till Jakobsbrevet använder sig av begreppet Logos.

1.6 Metod

Jag kommer att använda mig av flera metoder för att analysera detta begrepp i de olika skrifterna. Jag kommer använda mig av en retorisk analys när jag analyserar Jakobsbrevet, då det är en metod som lämpar sig när man analyserar ett brev, då detta och andra brev ofta är argumenterande texter. Detta för att få fram hur de använder sig utav Logos.

Den modell som kommer att användas beskrivs i läroboken *Jesus och de första Kristna*, nämligen Toulmins deskriptiva modell. Detta är en metod med vilken man kan försöka förstå hur argumentationen vandrar i en text. Med metoden kan man se hur texten leder ett argument vidare till ett annat. Enligt modellen innehåller varje argumenterande text följande delar: Claim (C), Data (D) och Warrant (W).

C är påståendet som kommer fram i argumenteringen.

D är fakta som anges och som argumenten tar stöd ifrån.

W är en generell regel som leder från D till C.³

Denna modell kan också innehålla flera delar: Backing (B), Rebuttal (R) och Qualifier (Q).

B backar upp det som W anger och varför W är giltig i argumentationen, B kan också innehålla allmän information om något.

R beskriver i vilken kontext eller under vilken förutsättning som C kan räknas som giltig.

Q beskriver hur säker argumentationen är.⁴

---

³ Mitternacht, D. & Runesson, A. (2006). *Jesus och de första kristna: inledning till Nya testamentet*. Stockholm: Verbum AB, ss. 434-435

⁴ Mitternacht & Runesson, 2006, s. 435

Denna metod kommer jag att använda mig av när jag analyserar Jakobsbrevet. Förekomsten av Logos-begreppet som jag valt att avgränsa mig till, förekommer i samma kapitel och denna metod lämpar sig bra för att se hur argumentationen förs vidare i texten.

En annan metod som förekommer i analysdelen är filologi, i detta fall, en *ordstudie* för att se hur ”ordet” utifrån de möjliga lexikala betydelseerna kan tolkas och översättas i kontexten i Jakobsbrevet och Johannesevangeliet.⁵ Denna metod har sitt fokus i kontextstudiet, i vilken man ofta hittar den betydelse som är rimligast.⁶ Jag kommer även att tematiskt se på hur ordet Logos används i de olika texterna som jag kommer att analysera. Detta för att försöka se om det finns något mönster i hur författarna använder sig av begreppet.

Till Prologen och Jakobsbrevet kommer jag att göra en textnära läsning, för att se till kontexten, och hur ordet Logos används i prologen, och därmed analysera hur författaren till Johannesevangeliet använder sig av Logos. Dessa ovannämnda metoder är i viss mån överlappande, dock är det ett komplext material jag har att arbeta med, och då kan flera metoder vara till hjälp i analysen av Logos-begreppet.

1.7 Teori

I denna uppsats har en medvetenhet om metoderna mer betydelse än teoridelen. Vad gäller teorin är en av mina utgångspunkter att inte förutsätta Nya testamentet som *en* bok, utan som en samling böcker. Detta betyder att författarna inte nödvändigtvis måste ha samma uppfattning om vissa ord. Inte heller antar jag att Logos-begreppet nödvändigtvis har samma betydelse vid varje förekomst i en och samma skrift. Det är snarare öppna frågor om en författare varit genomgående konsekvent i sin användning av Logos-begreppet. Jag kommer således att närma mig dessa texter med en komparativ approach såväl inom texten som mellan dessa texter. Min teori är att läsa texten så mycket det går utifrån dess kontext, för att sedan kunna ta ställning till hur de olika författarna använder sig av Logos, och sedan att försöka se om Logos kan ha någon betydelse i författarnas presentationer av rättfärdighetsläran samt soteriologi/frälsning. Min teori är att Logos inte kan förstås helt och fullt utan att dess kontext studeras.

---

⁵ Gerdmar, A. (2006). *Vägar till Nya testamentet: Metoder, tekniker och verktyg för nytestamentlig exegetik*. Lund: Studentlitteratur, s.41

⁶ Gerdmar, 2006, s.42

2 Forskningsläge

2.1 Logos-begreppet i Johannesevangeliet

Valet av de nedanstående vetenskapliga studierna är till viss del äldre litteratur, men dessa är de artiklar och kommentarer som belyser min frågeställning på ett relevant sätt. Bultmann var en framstående forskare vars tolkningar av Johannesevangeliet, influerat många andra forskare. Visserligen är det inte många forskare idag som tar hans linje helt och hållet och som instämmer att Johannesevangeliet skulle ses i relation till gnosticismen, men Bultmann har i övrigt en mängd argument som jag kommer ha användning för i min analys.

Forskningsöversikten är lång, men då det är en komplicerad debatt om de båda texterna, är det nödvändigt att utrymmet inte krymps för mycket.

2.1.1 Irving E. Rouse

Irving E. Rouse skriver i sin artikel "The Logos in the Gospel of John" att hans syfte med artikeln är att se varför Johannesevangeliets författare använde sig utav begreppet Logos och varifrån tog han begreppet. Rouse menar att Logos kom för att tillsammans med evangeliet om Kristus ta över hela världen.⁷

Rouse ser på Logos i dess historiska kontext och hur det har använts tidigare. Han menar att vi i Gamla testamentet kan finna "ordet" eller "visdom" som Guds personifierade form, och då oftast det som utför Guds gudomliga vilja.⁸ Vidare beskriver han för visdomen som Guds avbild, i hans godhet och allmakt, att universum hålls samman av henne (visdomen).⁹ Rouse menar vidare att det i Targumerna fanns det en vilja av att skilja på den gudomliga essensen från det material i världen. Han ger ett exempel från 1 Mos 3:8-9: Vad gäller versen "they heard the voice of the Lord God, The Targums read they heard the voice of the Word of the Lord God."¹⁰ Utvecklingen har gått från att höra Gud, till att höra Guds ord. Vidare menar Rouse att det finns ett bidrag från den grekiska filosofin när det kommer till det gudomliga Logos, nämligen från Platon och senare platonister.¹¹ Rouse beskriver det som att det finns två sidor av människan, att hon är både fysisk och andlig. Det fysiska är kroppen som är från jorden, men samtidigt är människan andlig ur ett kristet perspektiv, och när människan är klädd med odödligheten ska människan se Jesus och bli lika honom, som är Guds ideal av en människa.¹² Rouse skriver att det som möjliggjorde denna koppling, var att

---

⁷ Rouse, I.E. (1935). "The Logos in the Gospel of John". *Review and Expositor*, ss. 288-404. Här vid s.393

⁸ Rouse, 1935, s.393

⁹ Rouse, 1935, s.394

¹⁰ Rouse, 1935, s.394

¹¹ Rouse, 1935, s.393

¹² Rouse, 1935, s.396

författaren till Johannesevangeliet befann sig i en situation där ett tankesätt i det grekiska och hebreiska språket gjorde en grekisk tolkning av det hebreiska budskapet om frälsning möjlig.¹³ Vidare skriver Rouse att Filon av Alexandria kom att summera Platons tankar i konceptet Logos. Filon menade att Gud var transcendent och oförutsägbar, och står i motsats till materia och behöver därför ”mellanhänder” när Gud ska utföra något gudomligt i världen. Detta är Guds Logos menade Filon.¹⁴ När kristendomen stod inför den grekiska världen, kände de att de behövde nya koncept för att göra kristendomen förståelig.¹⁵

Jag tycker att Rouse visar några bra kopplingar till Filon, som menade att Gud behövde mellanhänder, och att detta är Logos. Jag tycker också att Rouse gör goda kopplingar till hur Logos-begreppet har tolkats historiskt, och gör en bra koppling till Gamla testamentet. Det är fler forskare som menar att det finns en koppling mellan Logos och visheten. Den inledande frasen (ὁ ἄρχῆ) i Johannesevangeliet, menar också flertalet forskare, inklusive Rouse, på något sätt blickar tillbaka till skapelsen i 1 Moseboken.

2.1.2 Rudolf Bultmann

Rudolf Bultmann skriver i *The Gospel of John: A Commentary* att det görs fyra uttalanden om Logos i Prologen, som han menar är en hymn.¹⁶ Där han menar att författaren förutsatte att Logos var något välkänt, och att det inte finns något uttalande som görs om huruvida Logos finns eller inte, det finns heller inte några attribut som definierar Logos.¹⁷ Bultmann menar således att det för komuniteten som hymnen kommer ifrån såg Logos som självförklarande, och att det var självklart för evangelisten som tog över den.¹⁸ Dock menar Bultmann att det för oss, som läsare idag, är nödvändigt att se vad som sägs om detta Logos, och det första Bultmann menar att vi ser, är att Logos är något gudomligt, en gudomlig figur, en skapare och en uppenbarare.¹⁹ Dock menar Bultmann att det som sägs om Logos är att Logos inte är Gud. Men han var i början, och Logos var Gud, men ändå inte Gud själv, då Logos var hos Gud.²⁰ Bultmann menar att Logos är talat om som en person i ett mytologiskt språk, och han ställer sig frågande om Logos är Guds personifierade kraft, Guds väsen som personifierat som Guds

---

¹³ Rouse, 1935, s.393

¹⁴ Rouse, 1935, s.397

¹⁵ Rouse, 1935, s.397

¹⁶ Bultmann, R. (1971, ursprungliga tyska versionen utkom 1964). *The Gospel of John: A Commentary*. (G. R. Beasley-Murray, Övers.) Oxford: Basil Blackwell. s.19

¹⁷ Bultmann, 1971, s.19

¹⁸ Bultmann, 1971, s.19

¹⁹ Bultmann, 1971, s.19

²⁰ Bultmann, 1971, s.19

kraft i världen? Vidare ställer han sig frågan om termen ”Word” eller ”Reason” visar på någonting annat än en gudomlig manifestation, eller en gudomlig lag? Han menar att Logos som blev kött inte skulle stå i vägen för en sådan tolkning, utan menar att det skulle vara logiskt att säga att den fulla gudomliga varelsen nådde sin fullhet i en konkret historisk person.²¹

Bultmann skriver att evangelisten skulle ha svårt att börja evangeliet med *ἐν ἀρχῇ* utan att tänka på 1 Mos 1:1. Detta menar han trots att det inte nämns något om Guds ord som ett substantiv i 1 Mos 1, han menar att det som sker är att skapelsen är attribueras genom Guds ord av deklARATIONEN ”And God said”.²² Han menar dock att det inte ska ses på samma sätt som i Gamla testamentet, eftersom det som sker i GT är att Guds ord är något temporalt.²³ Bultmann menar att just på grund av att det i Gamla testamentet är något som inte är temporalt kan vi inte läsa in den aspekten av Logos i Johannesevangeliet. I Johannesevangeliet får vi veta att Logos var i början med Gud, inte något som sker i en samtid som en uppenbarelse, utan att Logos har funnits med sedan begynnelsen.²⁴

Bultmann menar att det inte går att tvivla på att det finns en koppling mellan judendomens visdomsmyt och Johannes prologen, dock menar han att det två inte kan kopplas samman i den mening att de judiska spekulatioNERNA är källan till prologen. Detta menar han genom att titeln Logos hade krävt en särskild förklaring, då den visdomsmyten inte var en levande tradition inom judendomen.²⁵ Han menar att den fungerade endast som mytologisk och poetiskt sätt att staka ut lagen, och allt som myten relaterade till visdomen var överförd till Tora, som var ”pre-existent” och var Guds skapelseplan och instrument i skapelsen.²⁶ Vidare menar Bultmann att vishetsmyten inte har sina rötter i GT, utan att den kommer från hednisk mytologi, som vissa judar under andra templets tid tog över och skalade av dess mytologiska betydelse.²⁷ Han menar att både Johannes prologen och den judiska visdomsmyten går tillbaka till samma källa.²⁸

Här menar Bultmann att det finns både en soteriologisk och kosmologisk betydelse. Den ger inte bara en förklaring till existensen av människans själar i världen, utan det är också

---

²¹ Bultmann, 1971, ss.19-20

²² Bultmann, 1971, s.20

²³ Bultmann, 1971, s.21

²⁴ Bultmann, 1971, s.21

²⁵ Bultmann, 1971, ss.22-23

²⁶ Bultmann, 1971, s.23

²⁷ Bultmann, 1971, s.23

²⁸ Bultmann, 1971, s.23

medlet för dess frigörelse från den.²⁹ Han menar att hur än dess betydelse förklaras, så är Logos den σωτήρ.³⁰ Och därmed menar Bultmann att den stoiska synen på Logos har en soteriologisk funktion.³¹ Han förklarar det med att individen måste förstå sin plats i kosmos, vilket är hans hem. Och samtidigt i det dualistiska systemet hos individen, får människan genom att vända sig till Logos en chans att frigöra sig från kosmos ”in order to attain to his supra-cosmic home”.³² I den förståelsen av den gnostiska synen som gällde hos forskarna då skulle eskatologin motsvara en kosmogoni. Med det menar Bultmann att processen för världens skapande, i vilken det blev en sammansvetsning av den gudomliga och den icke-gudomliga sfären, den måste upphävas genom en avskiljning mellan elementen.³³ Och då Logos var den som initierade världens skapande, så återgår han till sig själv genom att förlora sig till det som var ”he is redeemed, by redeeming himself”.³⁴ Som en frälsare tog Logos sig själv till den lägre världen i mänsklig form, och förklädde sig i en mänsklig kropp, så att han kunde lura de demoniska krafterna och på samma gång inte ge larm till de som kommer att räddas.³⁵ Detta sätt att förstå Logos betydelse, menar Bultmann, kunde inte tas över av ett filosofiskt tänkande och i det som han förstår var kristen gnosticism, är frälsaren den som blev man, och denna är Jesus.³⁶

Bultmann skriver att Johannes prologen, eller dess källa, har ett gnostiskt mytologiskt språk, och där Logos är en mellanhand. Där figuren har en betydelse för både det kosmologiska och det soteriologiska: det är en gudomlig varelse som existerade från början med Fadern, och som blev människa för människors frälsnings skull. Detta menar han blir bekräftat av evangelistens presentation av figurer och Jesus gärningar i en gnostisk mytologisk termenologi genom Evangeliets utveckling.³⁷ Han menar att Johannesevangeliet inte är den första kristna skriften som gör denna koppling till mytologi när det kommer till kristen proklamation och teologi. Han menar att Paulus var före evangelisten, och att aposteln ofta använde expositionen om eskatologiska och soteriologiska meningar av Kristus, även om han inte använde titel *ὁ λόγος*.³⁸

---

²⁹ Bultmann, 1971, s.25

³⁰ Bultmann, 1971, s.25

³¹ Bultmann, 1971, s.25

³² Bultmann, 1971, s.25

³³ Bultmann, 1971, s.25

³⁴ Bultmann, 1971, s.25

³⁵ Bultmann, 1971, s.25

³⁶ Bultmann, 1971, ss.25-26

³⁷ Bultmann, 1971, s.28

³⁸ Bultmann, 1971, s.28 Bultmann menar också att gnostisk mytologi användes mer frekvent i deuto-Paulus, när det handlar om Kristologi och soteriologi.

Jag anser att Bultmann gör två saker som är särskilt värdefulla, nämligen att han ser att Logos både kan kopplas till såväl kosmologin som soteriologin att det finns en samverkan mellan de båda två, att Logos förklarar hur dessa själar finns i världen, och hur dessa själar kan räddas. Dessutom att den räddningen sker genom det Logos som blev inkarnerat i Jesus. Även om man inte väljer att tolka evangeliet på ett existentiellt sätt idag, och även om förståelsen av tidig kristen litteratur i relation till "gnosticism" har gått vidare sedan Bultmanns tid, så har hans tolkningar om den soteriologiska betydelsen, och att det som sker i Johannesprologen inte är något temporalt och hans kopplingar till visdomsmyten fortfarande har värde. Dessa bidrar till uppsatsens analys, speciellt när det gäller det pre-existerande Logos, och vilken soteriologisk funktion som Logos har.

2.1.3 Paul S. Minear

Paul S. Minear skriver i sitt kapitel "Logos Affiliations in Johannine Thought" att många som studerar Johannesevangeliet, menar att det är omöjligt att förstå dess kristologi utan att först förstå Logos-begreppet. Han stämmer in i det, men menar samtidigt att det är omöjligt att hantera något av evangeliets huvudämnen utan att förstå Logos-begreppet.³⁹ Minear menar att detta begrepp är något som genomsyrar hela evangeliet, lika mycket som det genomsyrar prologen. Han menar att Logos är "a major star" i flera olika idéer som framkommer i evangeliets senare del, idéer som handlar om Gud, världen, kyrkan och frälsning.⁴⁰ Minear menar att Johannesevangeliets författare kunde använda Logos-begreppet och ansluta det med andra begrepp i upplysande mönster.⁴¹

Minear menar att Johannesevangeliets författare ofta använder sig av ett komplext symboliskt språk. Det är inte enkelt, menar han, att anpassa våra språkliga vanor till hans. Att nästa varje ord i hans lexikon har en nyans av utländsk efterklang, vilket gör att man måste se noga till hans vokabulär.⁴²

Minear lyfter en viktig sak i sitt kapitel, och det är att prologen kan läsas som en ingång till hela evangeliet, men det kan även läsas som en summering. Han menar att den som skrev prologen, visste vad som skulle komma i följande kapitel.⁴³ Att läsarna först av allt får läsa en

---

³⁹ Minear, P. S. (1993). "Logos Affiliations in Johannine Thought" i R. F. Berkey, & E. S. A., *Christology in Dialogue*. (ss.142-156). Cleveland: The Pilgrim Press. Här vid s.142

⁴⁰ Minear, 1993, s.142

⁴¹ Minear, 1993, s.143

⁴² Minear, 1993, s.142

⁴³ Minear, 1993, s.150

Logos-teologi, att Logos var Gud, och att de får läsa en Logos-zoologi, att allting blev till genom det.⁴⁴ Han menar det som är annorlunda med denna zoologi, är att livet är definierat för Guds barn genom deras födelse från ovan, något som var viktigt för Johannesförfattaren, menar Minear.⁴⁵ Han menar att hela evangeliet genomsyras av det som står i 1:4-5 ”The life was the light of all people, and the light shines in darkness, and the darkness did not overcome it”, att det är en kamp mellan ljus och mörker.⁴⁶ Ljuset vann över mörkret när Logos avvisas genom korsfästelse.⁴⁷ Han menar att prologen var noggrant strukturerad för att man skulle se den antitetiska relationen mellan två grupper. Den ena som tillhörde ljuset, och hade mottagit Logos och trodde på det, och därmed hade blivit Guds barn. Den andra som tillhörde mörkret, de som hade avvisat ljuset.⁴⁸

Jag tycker att Minear lyckas få fram en bra egenskaper om vad Logos är, och gör. Han ser till olika passager i Johannesevangeliet och visar på att Guds Logos har en mängd olika funktioner: ”protological and eschatological, theological and Christological, ecclesiological and soteriological”.⁴⁹ Jag kommer att dra nytta av hans sätt att se på prologen, och hur han ser på 5:19-38. I den sistnämnda visar han på hur Jesus och Gud korrelerar i Logos.

2.1.4 Jan. G. Van der Watt

I sin inledning till kapitlet “Salvation in the Gospel According to John”, skriver Jan. G. Van der Watt, att utifrån versen ”But these are written that you may believe that Jesus is Christ, Son of God, and that by believing you may have life in his name” (Joh 20:31), presenteras det två huvudteman, nämligen kristologi och soteriologi.⁵⁰ Han menar att soteriologin i Johannesevangeliet utvecklas genom en konflikt, som består mellan ”the disciples of Moses” och ”Johannine Christianity (called the disciples of Jesus)”. Med detta menar han att den stora frågan var ”where and with whom God is”.⁵¹ Van der Watt menar att svaret på denna fråga skilde sig åt mellan dessa två grupper, och han menar att Johannesevangeliets författare inte presenterade en soteriologi som var omfattande, universal, allinkluderade, utan att han snarare presenterar en soteriologi som svarar på den ovannämnda frågan.⁵²

---

⁴⁴ Minear, 1993, s.150

⁴⁵ Minear, 1993, s.150

⁴⁶ Minear, 1993, s.150

⁴⁷ Minear, 1993, ss.150-151

⁴⁸ Minear, 1993, s.151

⁴⁹ Minear, 1993, s.144

⁵⁰ Van der Watt, J. G. (2005). ”Salvation in the Gospel According to John”. i J. G. Van der Watt (Red.), *Salvation in the New Testament*. (ss.101-131). Leiden: Brill. Här vid s.101

⁵¹ Van der Watt, 2005, s.102

⁵² Van der Watt, 2005, s.102

Van der Watt ställer sig frågan vem denna Gud är som räddar? Det är skaparguden som ger liv, det är samma Gud som var aktiv i och genom historien.⁵³ Och ändå, trots den religiösa närvaron, har ingen sett eller hört denna Guden.⁵⁴ Den Gud som Jesus säger sig representera och är densamma Gud som Jesu opponenter säger sig dyrka. Med detta menar också Van der Watt, att de båda grupperna förnekar att denna Gud är närvarande i opponenternas grupp.⁵⁵ Han menar att det inte går att skilja på kristologin och soteriologin i Johannesevangeliet. Detta då Jesu lärjungar menar att den som inte accepterar bilden och verkligheten av Gud, som blev reell i Jesus, är utan en sann relation till Gud. Enligt Van der Watt är detta som grunden till konflikten.⁵⁶ Van der Watt skriver att det som Jesu lärjungar menar, är att lärjungarna till Moses största synd är de inte accepterar Gud så som Gud är uppenbarad i och genom Jesus. Det är synden som de måste rädda från.⁵⁷ Opponenterna menade att Jesus inte alls stod vid sidan av Gud, utan att han i självverket var en syndare, att han inte kunde vara Messias då han inte höll sabbaten, och hans sätt till lagen gjorde att han inte kunde vara från Gud.⁵⁸

Van der Watt skriver att forskare så som Bultmann och T. Forestell menade att Johannes soteriologi kommer endast från Guds uppenbarelse. Han menar att uppenbarelsens tydliga del i soteriologin inte kan förnekas, då den ger svar på frågan var är Gud och där menar Van der Watt att svaret på frågan också är svaret på frågan var frälsning kan bli funnen.⁵⁹ På denna frågan menar han att det i Johannesevangeliet endast finns ett svar: Gud kan endast bli funnen i, eller genom Jesus, och genom anden som Jesus skickar till sina lärjungar som vittne till detta. Att saker inte längre är de samma då Guds Messias och Son, kommit för att göra Faderns och hans vilja känd.⁶⁰

Van der Watt tar upp tre saker om varför det var tvunget att ske ett skifte i detta fokus: 1) Världen behövde ljus och liv, de behövde frälsning.⁶¹ 2) Det fanns en förväntning hos vissa judar på att det skulle komma en "agent" från Gud som skulle vara hans Messias och/eller en profet.⁶² 3) Gud svarade på dessa förväntningar genom att sända sin son. Detta skulle ses som en handling av ren nåd, vilket gjorde det möjligt att se Guds härlighet.⁶³ Van der Watt menar

---

⁵³ Van der Watt, 2005, s.103

⁵⁴ Van der Watt, 2005, ss.103-104

⁵⁵ Van der Watt, 2005, s.104

⁵⁶ Van der Watt, 2005, s.104

⁵⁷ Van der Watt, 2005, s.107

⁵⁸ Van der Watt, 2005, s.107

⁵⁹ Van der Watt, 2005, s.108

⁶⁰ Van der Watt, 2005, s.108

⁶¹ Van der Watt, 2005, s.108

⁶² Van der Watt, 2005, s.108

⁶³ Van der Watt, 2005, s.109

att Jesus presenteras som en uppenbarare. Att den som ser Jesus, ser Fader (Joh 14:9), och med detta ändras närvaron av Gud. Gud kommer att vara där Jesus är.⁶⁴ Van der Watt menar att det som ger Jesus en särskild status är hans relation till Fadern, vilket är en högre status än vad evangelisten tillskriver Mose eller profeterna. Jesus presenteras som att han inte är från denna värld, och istället för en födelseberättelse, har vi istället en inkarnation (Joh 1:14) av det föreexisterande ordet (Joh 1:1; 8:58).⁶⁵ Här menar Van der Watt att detta gör det möjligt för Jesus att ha speciell kännedom om Fadern, då han är av gudomligt ursprung och är sänd från ovan, och då kan han hävda att han talar sanningen.⁶⁶ Vidare menar han att denna unika relation gör det möjligt för Jesus att döma och ge evigt liv, att detta är givet av Gud till Jesus, hans kraft kommer från Gud, och allt är satt i Jesus händer. Detta menar han är absoluta referenser till kraften som gör det möjligt för Jesus att ge frälsning.⁶⁷ Van der Watt menar att Jesus är den som kommer med uppenbarelse och kännedom från och om Gud. Att som Guds ”agent” uppenbarar han, förklara, och vittnar om vad han har sett eller hört i himlen och ger Guds ord till världen (17:14) som antigen frälser (4:41-2; 5:24, 28; 8:51) eller dömer (12:47-48).⁶⁸

Van der Watt lyfter också när Jesus talar till de judar som trodde på honom, att om de förblev i Jesu ord skulle de vara hans lärjungar, och de ska lära känna sanningen och sanningen ska göra dem fria.⁶⁹ Han menar att förbli i Jesus ord, är att verkligen acceptera hans budskap, så att det blir ens egna idé som fastställer deras eget liv och handlingar.⁷⁰

Van der Watt sammanfattar sitt kapitel med att säga att Johannesevangeliets soteriologi inte är formulerat som något abstrakt, utan det riktar sig till en specifik fråga. Där Jesus lärjungar menade att Gud var med dem, baserat på Jesus uppenbarelse. Detta bevisades genom Jesu ord och gärningar som skriften vittnade om. Att acceptera eller förneka detta, gjorde att man antigen fick uppleva frälsning eller inte.⁷¹ Om frågan var, var kan jag finna denna sanna vägen till Gud och därmed frälsning, skulle svaret vara vid dörren till fårhagen, genom att följa herden, och att lyssna till ordet. Grundläggande i frälsningen är att acceptera Jesus som Guds uppenbarelse, och genom att göra det, bli en del av Guds familj genom att födas från ovan.⁷²

---

⁶⁴ Van der Watt, 2005, s.109

⁶⁵ Van der Watt, 2005, s.110

⁶⁶ Van der Watt, 2005, s.110

⁶⁷ Van der Watt, 2005, s.110

⁶⁸ Van der Watt, 2005, s.111

⁶⁹ Van der Watt, 2005, s.121

⁷⁰ Van der Watt, 2005, s.121

⁷¹ Van der Watt, 2005, s.128

⁷² Van der Watt, 2005, s.128

Jag tycker att Van der Watt gör en insiktsfull genomgång om soteriologin i Johannesevangeliet. Att det som lyssnar till Jesus ord och tror på Jesus, i evangeliet var hans lärjungar och att alla som tror på Jesus och/eller hans ord ska få sanningen som skulle sätta dem fria. Att anledningen till att den johanneiska Jesus kan utlova detta är på grund av hans relation till Fadern, att han har en helt unik kännedom av Fadern. Detta kommer att vara av betydelse för uppsatsen, när jag letar efter möjliga kopplingar mellan Logos och soteriologi. Att se Jesus som Guds agent, som är den enda som ger en pålitlig bild av Gud Fadern, och Jesus som den som frälser eller dömer. Detta kan jag använda när jag analyserar delar av evangeliet där Jesus själv talar. Van der Watt gör kopplingar mellan prologen och övriga evangeliet, detta utan att nämna den rådande diskussionen, där prologen kan ses som ett senare tillägg och detta utan att nämna om han gör en diakron eller synkron läsning av texten.⁷³

2.1.5 Sammanfattning: forskning om Logos-begreppet i Johannesevangeliet.

Vissa argument skiljer sig åt mellan de forskare jag har presenterat ovan, och kommer nedan att ange på vilket sätt de tar samma linje och vari de skiljer sig åt. De flesta går i samma linje och menar att det finns en likhet mellan Joh 1:1 och i 1 Mos 1:1, dock menar Bultmann att det går att läsa in mer i Joh 1:1, att Logos som var i begynnelsen inte var en del av en temporal ordning. Både Bultmann och Minear menar att vi får en viss berättelse om hur skapelsen gick till, Bultmann kallar det kosmologi, medan Minear benämner det som Logos-zoologi. Där de skiljer sig mest åt är där Bultmann gör kopplingar till gnosticismen, en linje ingen av de andra forskarna verkar ta. De soteriologiska aspekterna är liknande hos dem, och de menar att det är genom att ta emot Guds Logos, och/eller att ta emot Jesus talade Logos som en människa kan uppnå frälsning.

2.2 Logos-begreppet i Jakobsbrevet

Den forskning jag har sett över, och listar nedan analyserar de två huvudbegrepp som jag kommer att fokusera mest på i min analys. Detta är hur $\lambda\acute{o}\gamma\omega\ \acute{\alpha}\lambda\eta\theta\epsilon\acute{\iota}\alpha\varsigma$ och $\acute{\epsilon}\mu\phi\upsilon\tau\omicron\nu\ \lambda\acute{o}\gamma\omicron\nu$ ska tolkas i dess kontext.

2.2.1 William F. Brosend II

I sin kommentar *James & Jude*, tar William F. Brosend II ställning till frågan om Logos-begreppet i Jakobsbrevet syftar ”det inplanterade ordet”. Brosend nämner också, att många

---

⁷³ Van der Watt, 2005, ss.122-123. Att Johannes prologen skulle vara från en annan källa är inte min problematik, som jag vill lösa med min frågeställning. Dock kan det vara bra att veta om denna diskussion.

kommentatorer tagit ställning till frågan, om det inplanterade ordet som räddar själar/liv. Vilken betydelse av ordet kan adressaterna ha mottagit?⁷⁴ Var det visdom, evangeliet, den muntliga förkunnelsen, eller kanske det inkarnerade ordet? Och om ordet är ”inplanterat” varför måste någon mottaga det i mildhet? (Jak 1:21).⁷⁵ Det finns inget annat ställe i Bibeln som nämner det inplanterade ordet, det vi har menar Brosend är att gå på Jakobsbrevet och hur han använder Logos för att kunna bilda oss en uppfattning om vad Jakobsbrevets författare menar med det inplanterade ordet.⁷⁶

Brosend menar att en viktigt sociokultur- och ideologisk fråga är vad Jakob menade med Logos (ord) och Nomos (lag). Brosend pekar på att termen Logos används fem gånger i brevet och att frasen ”if someone makes no mistakes in speaking [en logo], is not important for this discussion” lämnar det fyra relevanta ställen där Logos nämns. Det är i 1:18 ”he gave us birth by the word of truth”, 1:21 “welcome with meekness the implanted word that has the power to save your souls”, 1:22 “become doers of the word” och 1:23 “if any are hearers of the word”.⁷⁷ 4 av 5 gånger nämns Logos i kapitel 1, medan det förekommer en gång i kapitel 3 och där är meningen en helt annan, enligt Brosend.⁷⁸

Brosend menar att Logos blir utbytt med *nomos* (lagen) som finns med först i 1:25 och att det verkar som för Jakobsbrevets författaren att de i mångt och mycket är synonyma.⁷⁹ Brosend menar att det av författaren till Jakobsbrevet sammanfattas i 2:8 ”the royal law according to the scripture” och “you shall love your neighbor as yourself”, och därmed utökas det från ord till lag till skriften.⁸⁰

Brosends egna tolkning är att det inplanterade ordet måste tas emot, om det ska göra sitt jobb, att vi måste ta emot det med ”meekness”, som i kap. 3 är sättet som vi visar vår visdom.⁸¹ Brosend menar att det uppkommer från ”meekness” och ”power” och dess kontrast, att det är likande kontrast som vi finner mellan att höra och att göra, mellan tro och handling, vilket Brosend menar är författarens teologi och antropologi (läran om den mänskliga naturen).⁸²

---

⁷⁴ Brosend II, W. F. (2004). *James and Jude*. Cambridge: Cambridge University Press. s.50-51

⁷⁵ Brosend II, 2004, s.51

⁷⁶ Brosend II, 2004, s.51

⁷⁷ Brosend II, 2004, s.53

⁷⁸ Brosend II, 2004, s.53

⁷⁹ Brosend II, 2004, s.53

⁸⁰ Brosend II, 2004, s.53

⁸¹ Brosend II, 2004, s. 53

⁸² Brosend II, 2004, s.53

Brosend menar att det som sker i metaforen i 1:25 om den som ser sin spegelbild och glömmer den ges stöd från 1:23 att vara ordets görare och inte bara hörare som lurar sig själva.⁸³ Brosend menar att se in i den perfekta lagen, frihetens lag och bevara den är att vara ”not hearers who forget but doers who act – they will be blessed in their doing”. Brosend menar att trots att lagen nämns, så är det görandet av ordet (Logos) som versen fokuserar på.⁸⁴

Jag håller med Brosend att vi måste utforska hur Jakobsbrevets författare använder sig av Logos-begreppet i stort för att kunna ta ställning till betydelsen av ἔμφυτος λόγος i 1:21, vilket vi alltid måste göra för att försöka få författarens förståelse av ett ord. Jag anser att vi kan se hur andra tidiga kristna författare har använt sig av Logos. Detta då bland annat λόγος ἀληθείας i Jakobsbrevets också används av andra kristna skribenter i det första århundrandet, bland annat i 2 Kor 6:7. Intressant är också hur Brosend menar att det verkar som att Logos har blivit utbytt mot Nomos, som i hans mening betyder ”lagen” och vilket han menar att i Jakobsbrevet är ”the royal law according to the scripture”. Detta är av särskilt intresse då Jason A. Whitlark utesluter en sådan tanke i hans kritiserande av Matt A. Jackson-McCabe stoiska tolkning av ἔμφυτος λόγος. Detta kommer att vara relevant i min analys, för att se innebörden av Logos i Jakobsbrevet. Brosend påpekar att ἔμφυτος inte nämns i några andra texter i Nya testamentet, och där kommer också jag vara tvungen att noggrant se hur det ska tolkas i relation till Logos.

2.2.2 Matt A. Jackson-McCabe

Matt A. Jackson-McCabe skriver i sin monografi *Logos and Law in the Letter of James - The Law of Nature, the Law of Moses and the Law of Freedom* att det råder en stor oenighet hur man ska tolka Jakobsbrevet. Från vilken tid är det, vem är författaren till brevet, och att det till och med råder en viss osäkerhet om det är en kristen text eller en judisk text.⁸⁵ Jackson-McCabe menar att de flesta som har tolkat ἔμφυτος λόγος har kopplat det till den ny testamentliga frälsningsläran. Att det inplanterade ordet, som kan rädda själar, är evangeliet. Att om det är en kristen text är det uppenbart motiverat att *rädda* (σῶσαι) och kopplingen till *ordet* (λόγος) är något som kan kopplas till evangeliet, en sådan tolkningen menar han också att det går att göra till λόγος ἀληθείας.⁸⁶ Jackson-McCabe menar att, trots att brevet

---

⁸³ Brosend II, 2004, s.67

⁸⁴ Brosend II, 2004, s.67

⁸⁵ Jackson-McCabe, M. A. (2001). *Logos and Law in the Letter of James: The Law of Nature, the Law of Mose, and the Law of Freedom*. Leiden; Boston; Köln: Brill. s.1

⁸⁶ Jackson-McCabe, 2001, ss.4-5

klassificera som kristet, och att det är en del i den kristna kanon, så räcker det inte för att dra slutsatser om vare sig ”the word of truth” eller om ”salvation”.⁸⁷ Han klassificerar brevet som kristet, men han går i linje med författare som ser en koppling till den stoiska teorin om en naturlig lag, vilket han menar belyses bäst genom dess korrelation av ἔμφυτος λόγος med en lag som är både perfekt och fri. Han menar också att Jakobsbrevets författares soteriologiska tankar kommer från en judisk, kristen och grekisk filosofisk diskurs.⁸⁸

Jackson-McCabe lyfter flertalet olika tolkningar som har gjort angående om det finns ett stoiskt inflytande över hur Jakobsbrevets författare använder sig av ἔμφυτος λόγος. Bland annat lyfter han en tolkning av Martin Dibelius, som menar att om ἔμφυτος i stället för inplanterad, skulle betyda infödd eller naturlig i en stoisk mening, skulle man vara tvungen att se det till ett kosmiskt förstånd som finns i varje människa. Dock menar den tolkningen att det skulle vara omöjligt att säga att ett sådant förstånd skulle kunna rädda själar, och att det därför måste ses i en eskatologisk mening. Det är också i övergången till Jak 1:22-25 som Jakobsbrevet nämner att höra och göra som utesluter en referens till förstånd och att det är en referens till ordet, som Dibelius menar är evangeliet.⁸⁹ Jackson-McCabe menar att denna tolkning menar att det mänskliga förståndet inte kan bli hörd, sedd eller rädda själar, och att ett sådant uttryck (rädda själar) ofta har använts när det kommer till evangeliet i den tidiga kristna litteraturen.⁹⁰ Vidare menar han att författaren till Jakobsbrevets användning av att mottaga det inplanterade ordet förhindrar att man kan tolka det som infött, vilket är den stoiska tolkningen av ἔμφυτος.⁹¹ Jackson-McCabe menar också att det finns två tolkningar till som har gjort till evangeliet när det handlar om ordet i Jakobsbrevet. Att mottaga ordet återfinns i många kristna skrifter, är en typisk referens till evangeliet. Detta återfinns i Jak 1:21 δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον (ni ska mottaga det inplanterade ordet).⁹² Jackson-McCabe pekar också på en viktig referens till evangeliet i Jak 1:18.

Finally, the reference in Jas 1:18 to the fact that God “gave birth to us by means of a *logos* of truth (λόγῳ ἀληθείας)” has itself been an important – and indeed, for some, decisive – consideration in the interpretation of Jas 1:21: not only is the phrase λόγῳ ἀληθείας used in other Christian works with explicit reference to “the Gospel” (cf. Col 1:5, Eph 1:13 and 2 Tim 2:15), but the verse as a whole recalls the common Christian notion of “re-birth” or “new creation”.⁹³

---

⁸⁷ Jackson-McCabe, 2001, s.5

⁸⁸ Jackson-McCabe, 2001, s.5

⁸⁹ Jackson-McCabe, 2001, s.9

⁹⁰ Jackson-McCabe, 2001, s.9

⁹¹ Jackson-McCabe, 2001, s.10

⁹² Jackson-McCabe, 2001, s.10

⁹³ Jackson-McCabe, 2001, s.10

Jackson-McCabe menar alltså att det finns många referenser i Jakobsbrevet och Logos som kan kopplas till evangeliet. Att Jakobsbrevets författare använder sig av likande terminologi som andra kristna författare har gjort, och att det därmed även i Jakobsbrevet har tolkats som evangeliet.

Jackson-McCabe menar att de flesta som ser Jakobsbrevet som en kristen komposition, de har motsagt att det räddande Logos skulle ha något inflytande från den grekiska filosofin. Vidare menar han att de som erkänner ett stoiskt inflytande i brevet också har motsagt att det är en kristen komposition.⁹⁴ Vidare menar han att det knappats är förvånande om det ska hållas för sant att den filosofiska anspelningen på Logos bara är relevant för Jakobsbrevet om det inte är en kristen komposition, dvs att om ”Logos of truth” måste referera till det kristna budskapet, och att det ska kopplas till ny testamentliga soteriologi, där evangeliet räddar.⁹⁵ Dock menar han att det är fullt möjligt att Jakobsbrevets författare använde uttryck från filosofiskt ursprung tillsammans med judiskt och kristet ursprung, och samtidigt menar han att Jakobsbrevets författare inte talar om ἔμφωτος λόγος som skiljer sig från det stoiska tankesättet.⁹⁶ Vad han menar är att det är fel att dra en slutsats, som anspelar på att Jakobsbrevets författare inte var influerad av ett stoiskt tankesätt, och att författaren hade gjort en helt ny användning av begreppet. Han menar att frågan som måste besvaras är om det kommer från ett grekisk filosofiskt ursprung, och hur mycket av det ursprungliga betydelse är av betydelse i brevets religiösa tanke?⁹⁷

Jackson-McCabe menar att det stoiska källorna i Jakobsbrevet härrör från att författaren har tagit ett stoiskt koncept och placerar det i religiösa och historiska övertygelser, som kommer från judiska och kristna traditioner, snarare än från stoisk filosofi.⁹⁸ Vidare menar han att Toran är det skrivna inplanterade ordet, som alla människor har av naturen. Och att det förväntas en eskatologisk dom vid Jesus Kristus återkomst av den Gud som har författat denna lag. Att Logos och dess motsats, det mänskliga begäret, är två vägar man kan välja att färdas på till denna dom. Att det mänskliga begäret leder till synd och en eskatologisk död, medan Logos karaktäriseras av sanning som manifesteras av goda gärningar, och att den räddar själar från död.⁹⁹ Han menar att det författarens soteriologiska tankar kommer från dels judisk, kristen och grekisk filosofisk diskurs.¹⁰⁰

---

⁹⁴ Jackson-McCabe, 2001, s.25

⁹⁵ Jackson-McCabe, 2001, s.25

⁹⁶ Jackson-McCabe, 2001, ss.25-26

⁹⁷ Jackson-McCabe, 2001, s.26

⁹⁸ Jackson-McCabe, 2001, s. 27

⁹⁹ Jackson-McCabe, 2001, s.27

¹⁰⁰ Jackson-McCabe, 2001, s.27

Jag tycker att Jackson-McCabe gör goda iakttagelser när det kommer till ἔμφυτον λόγον i relation till Toran som det ”inplanterade ordet” som alla människor har. Han motsätter inte att det skulle kunna ha stoiska kopplingar, men vänder sig inte heller mot tanken att författaren till Jakobsbrevet skulle kunna ha lagt till fler/andra betydelser till ordet, än hur som stoikerna tolkade Logos. Jackson-McCabe tycks sig se spår av både judisk, kristen och grekisk filosofisk diskurs, vilket också kan vara fallet. Denna slutsats, att det inplanterade Logos kan identifieras som den skrivna Toran, kommer jag att kunna använda i hur frälsningen gestaltas i brevet. Om det inplanterade ordet är Toran, så är det också ett sätt att komma till frälsning. Detta då Toran är ett sätt att nå frälsning inom judendomen. Om då alla människor har det inom sig, måste de bara ”aktivera” det på något sätt.

2.2.3 Jason A. Whitlark

I ”ἔμφυτος λόγος: A New Covenant Motif in the Letter of James” menar Jason A. Whitlark, att det finns två olika spår när det kommer till ἔμφυτος λόγος, medan det ena spåret menar att det ska ses soteriologiskt, menar det andra spåret att det ska ses som kosmologiskt.¹⁰¹ Frågan är om det ena spåret utesluter det andra, eller om det kan innehålla spår av de båda spåren? Det är en fråga om den litterära kontexten. Whitlark menar att en majoritet av forskare förespråkar den soteriologiska tolkningen, snarare än den kosmologiska.¹⁰² Han menar att forskarna ser τὸν ἔμφυτον λόγον som en koppling till den förvandling som åhörarna genomgår genom evangeliets proklamation som nämns i Jak 1:18.¹⁰³ Whitlark lyfter fram Matthias Konradt, som menar att λόγῳ ἀληθείας ska förstås inom ramverket för omvandlingen, och ska förstås som en referens till det kristna budskapet om frälsning.¹⁰⁴ Whitlark menar att Konradt bygger sin slutsats på att ”word of truth” inom den tidiga judendomen ofta förstods som omvandling, och att ἔμφυτος λόγος då kan tolkas som kraften i evangeliets budskap, vilket ger det bestående livet till en kristen och som skapar en möjlighet för det kristna livet.¹⁰⁵ Whitlark menar således att Konradt är en utav de som förespråkar den soteriologiska tolkningen av ἔμφυτος λόγος.

---

¹⁰¹ Whitlark, J. A. (2010). ”Ἐμφυτος Λόγος: A New Covenant Motif in the Letter of James” *Horizons in Biblical Theology*, ss.144-165. Här vid s.144

¹⁰² Även Martin Dibelius menar att Jakobsbrevet inte har en soteriologisk karaktär. Dock gör han det i Jak 1:18 när han behandlar λόγῳ ἀληθείας. Dibelius, M. (1976). *James - A Commentary on the Epistle of James*. (M. A. Williams. Övers.). Philadelphia: Fortress Press, ss.103-105

¹⁰³ Whitlark, 2010, s.144

¹⁰⁴ Whitlark, 2010, s.145

¹⁰⁵ Whitlark, 2010, s.145

Den kosmologiska tolkningen av ἔμφυτος λόγος, menar Whitlark, att vi kan finna hos Matt A. Jackson-McCabe, som menar att det som sker i den kosmologiska tolkningen korrelerar med den stoiska tanken rörande det mänskliga förståndet.¹⁰⁶ Whitlark menar att de som förespråkar denna tolkning tar bort ἔμφυτος λόγος från dess kontext gällande omvandling/konvertering och placerar den i ett större sammanhang. Han menar att Jackson-McCabe tolkning är att ἔμφυτος λόγος är det mänskliga förståndet, som ges till alla människor, och det stämmer överens med den naturliga lagen, vilket ur ett judiskt perspektiv är den förkroppsligade Torah.¹⁰⁷

Whitlark menar att dessa två tolkningar är radikalt olika varandra i dess antropologiska antaganden, och att de/dessa förutsätter antingen en optimistisk eller pessimistisk syn på den mänskliga naturen. Whitlark menar att den antropologiska synen i Jakobsbrevet står i motsats till den stoiska tolkningen av ἔμφυτος λόγος.¹⁰⁸

Whitlark menar att ἔμφυτος λόγος är ett motiv för aktivering i den inre omvandlingen,¹⁰⁹ som sker genom att uppleva evangeliets proklamation. Vidare menar han att det svarar mot den förhoppningen som Jeremia hade, att det skulle ske en förnyelse av trofastheten mot Gud.¹¹⁰ ἔμφυτος menar Whitlark kan betyda Gudomlig aktiverings distinkta form antingen inneboende eller ofullständiga mänskliga förmåga.¹¹¹ Han menar att begreppet kunde användas av både judar och polyteister i den grek-romerska världen, att många kristna kom att applicera detta begrepp på sin egen erfarenhet av gudomlig aktivering genom sitt nya förbundsförhållande med Gud.¹¹²

Whitlark anser att ett problem med det stoiska synsättet är att det är optimistiskt vad gäller människans förmåga att leva enligt den gudomliga viljan. Han menar att Jakobsbrevets författare inte delade den optimistiska synen, utan snarare hade en pessimistisk syn.¹¹³ Dels skriver Whitlark att Jakobsbrevets författare menar att en inneboende mänsklig förmåga inte är tillräcklig för att leva i enlighet med det kristna livet.¹¹⁴ Detta kan då vara svaret på varför de måste ta emot det inplanterade ordet, så att de ska kunna leva enligt den gudomliga viljan.

---

¹⁰⁶ Whitlark, 2010, s.145

¹⁰⁷ Whitlark, 2010, s.145

¹⁰⁸ Whitlark, 2010, s.145

¹⁰⁹ Whitlark menar att båda perspektiven, soteriologiskt och kosmologiskt, är ett aktiveringsmotiv. Whitlark, 2010, s.145

¹¹⁰ Whitlark, 2010, s.146

¹¹¹ Whitlark, 2010, s.147

¹¹² Whitlark, 2010, s.147

¹¹³ Whitlark, 2010, s.147

¹¹⁴ Whitlark, 2010, s.147

Att den kristna då får denna möjlighet att göra så. Whitlark skriver att författarens syn tar två vägar i dess pessimism, den ena handlar om tungan, som är en värld av orättfärdighet bland de kristna medlemmarna, som fläckar hela kroppen och sätter eld på livets kurs, och som är en eld från helvetet.¹¹⁵ Den andra vägen handlar om det egna behovet, att författaren är bekymrad när det handlar om adressaternas passioner och behov. Att det är de egna behoven som leder de frestade att synda, och att det är synden som leder till död.¹¹⁶ Whitlark menar att det som skrivs i Joakobsbrevet är att människan saknar egna resurser när de blir frestade, att de behöver resurser från Gud. Dessa resurser är Visdomen som gåva och det inplanterade ordet.¹¹⁷

När det kommer till det inplanterade ordet, så menar Whitlark att många forskare gör en koppling till sanningens ord, som är en omskrivning av Evangeliet.¹¹⁸ Att det är samma sanning som förde församlingen till liv, som fortsätter att bo i dem på deras resa till eskatologisk glädje.¹¹⁹ Whitlark menar också att ἔμφυτος i den större grekisk-romerska kontexten använts för naturlig eller inneboende, men att en del skribenter använde termen för att ge en aning av gudomlig inverkan i särskilda färdigheter.¹²⁰ Whitlark menar dock att inom den judiska kontexten så har Filon använt sig av termen. När Filon har använt sig av termen har det ofta varit för att indikera hur det odödliga livet, ett liv i dygd styrs utav Gud.¹²¹ Whitlark gör jämförelser med Barnabasbrevet och ἔμφυτος, och menar att det har en likande framtoning som Jakobsbrevet. I Barnabasbrevet menar han att ”implanted grace of the spiritual gift” är ett sätt att visa på Guds frälsande aktivitet inom den troende.¹²² Vidare menar han att i den övergripande kontexten i brevet, så har den fras bidragit till en förståelse av Guds möjliga arbete genom det förbund han har instiftat genom Jesus. Att ἔμφυτος inte på något sätt här relaterar till något medfött, utan att det är en inbjudande gåva.¹²³ Han gör en ganska lång utläggning och menar att det som framkommer är att det finns tanke om ett nytt förbund inom den kristna kontexten.¹²⁴

---

¹¹⁵ Whitlark, 2010, s.147

¹¹⁶ Whitlark, 2010, s.148

¹¹⁷ Whitlark, 2010, s.149

¹¹⁸ Whitlark, 2010, s.151

¹¹⁹ Whitlark, 2010, s.151

¹²⁰ Whitlark, 2010, s.152

¹²¹ Whitlark, 2010, s.152

¹²² Whitlark, 2010, s.160

¹²³ Whitlark, 2010, s.160

¹²⁴ Whitlark, 2010, s.162

Whitlark menar slutligen att det inplanterade ordet inte bara är orsaken till det kristna livet, utan också är en fortgående kraft. Den för en till eskatologisk frälsning, den frigör en från död till liv i nuet.¹²⁵ Att det inplanterade ordet frigör en från de dödliga lustarna och ger en möjlighet att göra det goda som lagen påbjuder.¹²⁶

Whitlark gör goda iakttagelser när det kommer till det inplanterade ordet. Den kritik som han redogör för ett stoiskt synsätt på ἔμφυτος, att det är ett för positivt begrepp än det som framgår i Jakobsbrevet. Dock måste man ställa sig frågande om Jakobsbrevets författare faktiskt inte var bekant med det stoiska synsättet eller inte. Som Whitlark påpekar används ἔμφυτος i tidig judisk litteratur för ett slags gudomlig aktiverande av personliga färdigheter. Whitlark hade tydligen vunnit en större slagkraftighet om han hade visat på att det inte fanns andra stoiska influenser i Jakobsbrevet. Hade han kunnat visa på att så inte var fallet, hade tesen varit starkare. Dock håller jag ändå med Whitlark om att det inplanterade ordet kan ses som ett soteriologiskt sammanhang, och att det finns en koppling till λόγῳ ἀληθείας, och att det ska förstås inom ramverket för den kristna frälsningen. Vad som är relevant i denna forskning, är att se till hur begreppet Logos ska kunna tolkas i dess kontext.

2.2.4 Sammanfattning: forskning om Logos-begreppet i Jakobsbrevet

Det finns olika uppfattningar om hur ἔμφυτον λόγον i Jak 1:21 ska översättas och tolkas.

Brosend och Jackson-McCabe går i likande linje och menar att det ska tolkas som ”lagen” (nomos), och Jackson-McCabe menar att det är den naturliga lagen, som varje människa har från sin födsel, det vill säga något nedärvt. Brosend specificerar det inte lika tydligt, men konstaterar att det verkar som att Logos blir utbytt mot Lagen, men att det är Logos som är av störst betydelse. Denna linje motsägs ganska starkt av Whitlark, som menar att det ska tolkas som ”det inplanterade ordet”. Whitlark menar att ἔμφυτον snarare ska syfta till en inbjudande gåva.

3 Analys

Jag kommer under detta avsnitt att se närmare på Logos i de utvalda texterna i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet. Dessutom kommer jag att ta ställning till hur Logos skulle kunna tolkas utifrån de definitioner som anges i BDAG och de tolkningar som anges i

---

¹²⁵ Whitlark, 2010, s.162

¹²⁶ Whitlark, 2010, s.162

andra vetenskapliga studier. Jag kommer också att se på begreppet och se hur de används tematiskt i dessa skrifter och att analysera vilken ställning Logos står i dessa texter.

3.1.1 Logos-begreppet i Johannesevangeliet

Ordet λόγος förekommer fyrtio gånger i Johannesevangeliet, flera gånger än någon av de övriga nytestamentliga texterna. Den del som kanske är mest kommenterad när det kommer till Johannesevangeliet är prologen och då främst hur Logos används, och vilken funktion Logos fyller. Jag kommer i detta avsnitt titta närmare på vilken funktion som Logos har i Johannes prologen, för att senare kunna göra en analys om Logos har någon relation till frälsning/rättfärdighetsgörelse. Jag kommer att se närmare på Joh 1:1-5 och Joh 1:14, där Logos-begreppet förekommer. I 1:6-13 talar författaren snarare om Johannes döparens vittnesmål, och det kommer därför inte ta lika stor plats i min analys. Vidare kommer jag att analysera 4:37, 5:24 och 8:51, där evangelisten låter Jesus tala med sina muntliga ”ord” (λόγος).

3.1.2 Johannesevangeliets kontext: datum och johanneiska kontext

Johannesevangeliet skrevs efter att Jerusalem hade fallit,¹²⁷ och innan Herakleon använde det under andra hälften av 100 v.t. och innan papyrushandskriften P52 från ca 125 v.t. som har delar av evangeliet. Av dessa anledningar, har en datering kring 90-110 v.t. blivit den vanligaste dateringen.¹²⁸ Värt att veta är det ofta talas om den johanneiska skolan, vilket innefattar Johannesevangeliet, de tre Johannesbrev och möjligtvis Uppenbarelseboken. Ett antal likheter i teologin bland dessa johanneiska skrifter är slående, där man ser en enhet mellan Fadern och Sonen,¹²⁹ inkarnationen, en dualistisk syn mellan Gud och världen, Gudsgemenskapen, den kristna människans enhet med Gud, och kärleksbudskapet.¹³⁰ En sak som skiljer dessa skrifter är deras användning av ἀρχή, där det i Första Johannesbrevet ska tolkas som början för den kristna rörelsen, och i evangeliet som begynnelsen, Jesus förexistens och del i skapelsen.¹³¹ Den eskatologi som beskrivs i första Johannesbrevet är, i hög grad en eskatologi som sker i nuet, som ofta kallas för en ”realiserad eskatologi”.¹³² Michaels argumenterar även för att den eskatologi som finns i Johannesevangeliet är

---

¹²⁷ Michales, J. R. (2010). *The Gospel of John*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company. s.38

¹²⁸ Mitternacht & Runesson, 2006, ss.230

¹²⁹ Michales, 2010, s.39

¹³⁰ Mitternacht & Runesson, 2006, s.229

¹³¹ Mitternacht & Runesson, 2006, s.230

¹³² Mitternacht & Runesson, 2006, s.230

realiserad. Han ger ett exempel med en blind man som Jesus helar, och gav honom syn (Joh 9:1-7). Han beskriver det som: "the purpose of the healing was 'that the works of God might be revealed in him' (9:3) – that is, God was *already* at work in his life."¹³³ Vidare skriver Michaels "He did not believe *in order* to be 'born of God'. He believed *because* he was 'born of God'".¹³⁴ Det finns ett eskatologiskt hopp; som inte sker i en framtid, utan i evangeliet beskrivs det som något som sker i nuet, ett realiserat hopp. Dock skriver Michaels att om Gud, i Johannesevangeliet, är den som tar initiativet till den kristna räddningen, är Gud också dess slut och mål. Att Sonen var sänd av Gud, och har återvänt till Gud. Att det också är Jesus mål med människorna, att de genom honom ska komma till Gud.¹³⁵ Det tycks finnas konflikter som ligger till bakgrund för evangeliet, och att dessa konflikter är något som redan har skett.¹³⁶

3.1.3 Johannesevangeliet 1:1-14: text och översättning¹³⁷

1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. **2.** οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν **4** ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν,¹³⁸ καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. **6.** Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· **7.** οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. **8.** οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. **9.** Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. **10.** ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. **11.** εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ

¹³³ Michales, 2010, s.41

¹³⁴ Michales, 2010, s.41

¹³⁵ Michales, 2010, s.42

¹³⁶ Mitternacht & Runesson, 2006, s.231

¹³⁷ Jag använder mig av UBS 5 *The Greek New Testament* när jag tar ställning till textkritiska frågor. Barbara, A., Kurt, A., Johannes, K., M., M. & Bruce, M. (2014) *The Greek New Testament* (Vol. 5). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.

¹³⁸ Ett textkritiskt problem som UBS 5 anger är i vers 4 och handlar om livet *var* (ἦν), eller om det *är* (ἐστίν). I UBS 5 är den tryckta texten ἦν och har fått ett {A}, vilket betyder att de är säkra på den tryckta texten. Den tryckta texten får belägg av tidiga papyrusskrifter som P66 och 75, och av många manuskript (Kodex A, B, C, L mm.), majuskelhandskrifter och minuskelhandskrifter. Det som stöder att det istället skulle vara ἐστίν är kodex Sinaiticus och D, som också är tidiga manuskript.

Det blir en skillnad i aspekten, imperfekt eller presens, om man väljer det ena eller det andra. Väljer vi att livet *var* i honom, kan det kopplas till att livet var i honom i begynnelsen. Men det kan även tolkas som ett ingressivt imperfekt, och då handlar det om påbörjandet av en handling, se §253 def1.c i Blomqvist, J. & Jastrup, P. O. (1991). *Grekisk - græsk grammatik* (3:3 uppl.). Köpenhamn: Akademisk Forlag. Väljer vi att livet *är* i honom, kan det tolkas som något pågående och sker där och då texten skrevs, men det kan också tolkas som en handling som inte är bunden till ett visst tidsskede, se §253 def2.b. i (Blomqvist & Jastrup, 1991). Jag väljer således att använda den tryckta texten, då den stöds av flertalet manuskript, och dessutom kan tolkas som ingressivt.

οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. **12.** ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **13.** οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ’ ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.¹³⁹ **14.** Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

Min översättning

1. Ordet var i begynnelsen, och Ordet var med (till) Gud, och Ordet var Gud. 2. Detta (Ordet) var i början begynnelsen med (till) Gud.¹⁴⁰ 3. Allt blev till genom det (Ordet), och utan det hade inget blivit till som är. 4. Livet var i honom, och livet var människornas ljus: 5. Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övertagit¹⁴¹ det. 6. Det var en människa som sändes av Gud; hans namn var Johannes: 7. Han kom som ett vittne, för att vittna om ljuset för att alla genom honom skulle tro. 8. Han var inte ljuset, utan att han vittnade om ljuset. 9. Han var det sanna ljuset, som ger ljus till¹⁴² varje människa, som skulle komma in i världen. 10. Han var i världen, och världen blev till genom honom, men världen kände honom inte. 11. Han kom till sina egna, men hans egna tog inte emot honom. 12. Men alla som tog emot honom, åt dem gav han rätten till att bli Guds barn, som tror in i hans namn.¹⁴³ 13. Dessa var inte av blod¹⁴⁴, inte heller av köttets vilja inte heller av en mans vilja utan de har fötts av Gud. 14.

---

¹³⁹ Det finns en del textkritiska problem i vers 13, men det är ingenting som påverkar min analys, då jag främst analyserar 1:1-5 och 1:14.

¹⁴⁰ I min mening syftar οὗτος på ordet (ὁ λόγος) från föregående vers. Det skulle ha kunnat syfta till Gud (θεός), som även det är maskulin. Dock är det tydligt att ὁ λόγος är subjekt och förekommer tre gånger i vers 1. Om πρὸς τὸν θεόν och hur jag översätter det hänvisar jag till diskussion i 3.1.3.

¹⁴¹ Jag har översatt οὐ κατέλαβεν som *inte övertagit*. Enligt de definitioner som återges i BDAG har verbet flera variationer på översättsmöjligheter. Enligt min mening med hänsyn till kontexten ska det tolkas som *övertagit* då mörkret här kan ses som en ondska och då fungerar definitionen: ondska som tar i fångenskap, *fientlig avsikt, övertar, komma över*. BDAG s.v καταλαμβάνω Def.2b

¹⁴² Jag har översatt φωτίζω som *ger ljus till* enligt en av de definitioner som anges i BDAG: att göra sig bekant med hänvisning till det inre livet eller transcendenta angelägenheter och därigenom: *upplysa, ge ljus, sprida ljus på*. BDAG s.v φωτίζω Def.3a.

¹⁴³ Jag har översatt ὅσοι i vers 12 som *alla*, relaterar till οἱ ἴδιοι, hans egna som inte tog emot honom. Jag har därför valt att se ὅσοι som en komparativ kvalitét BDAG s.v ὅσος Def2. En möjlig översättningen skulle kunna vara men så många som tog emot honom, i jämförelse med de egna som inte tog emot honom, åt dem gav han rätten att bli Guds barn. Översättningen *alla* får ett bättre flyt i det svenska språket.

¹⁴⁴ I vers 13 finns en kontrast mellan blod och kött, och Gud. I BDAG anges det att blod och kött tillsammans kan tolkas som "härstamning" och vara en kontrast till Gud, se BDAG s.v αἷμα Def.1a. Jag tolkar det som att vers 13 ska berätta att de som har blivit Guds barn, inte är födda av människan, utan att det är en pånyttfödelse genom Gud. Att blod, αἷμα, står i plural αἱμάτων syftar till mannen och kvinnas blod och stärker att så är fallet. Heikel & Fridrichsen, 2010, ss.5-6.

Och Ordet blev kött och bodde ibland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som en enfödd (får¹⁴⁵) från sin far, och han var full av nåd och sanning.

3.1.4 Logos i begynnelsen

Johannesevangeliet öppnas med en fras som liknar den som börjar i 1 Moseboken, och då i beskrivningen om hur världen skapades. Rudolf Bultmann gör här en observation, som inte kan förbises: trots denna likhet till den första versen i 1 Mos ”I Begynnelsen skapade Gud himmel och jord”, så påstår prologen *betydligt mer* än vad som sägs i 1 Mos. Bultmann menar att Logos visserligen kan kopplas till att ”And God said” när Gud skapar allt i världen.¹⁴⁶ Dock menar Bultmann att det inte ska ses på samma sätt som i Gamla testamentet, detta genom att det som sker i Gamla testamentet är att Guds ord är något temporalt som inte existerar för alltid.¹⁴⁷ Skillnaden skriver Bultmann ligger i att, i prologen beskrivs Logos som något som var med Gud i början. Bultmann skriver att det första vi får reda på om Logos, är att det var ἐν ἀρχῇ, att det fanns redan i början, innan alla världar och innan allt var skapat. Det inte sägs att Logos blev till, utan att Logos ἦν. Med detta tolkar Bultmann det som att ἀρχῇ inte är den första delen i en temporal ordning, utan att det var före all tid, och där innan alla världar.¹⁴⁸

Jag kommer att argumentera för att Logos i Joh 1 ska tolkas på liknande sätt, men ser mer relevans i 1 Mos 1 för den johanneiska Logos än vad Bultmann gör. Författaren till Johannesevangeliet visar på hur Logos, redan var med i begynnelsen. Det är ingenting som Gud först skapade, utan det var redan där ”med” Gud (πρὸς τὸν θεόν). Bultmann skriver att πρὸς τὸν θεόν tar bort alla spekulationer om en ursprunglig generation i den gudomliga sfären, och att det utesluter ett avslöjande om gudomligheten, eller om ett utflöde från denna gudomlighet.¹⁴⁹ Prepositionen πρὸς med ackusativ kan ha olika betydelser. I *Grekisk - græsk grammatik* får vi följande definitioner. 1) Den kan beskriva något i rummet, och betydelsen blir då: *i riktning mot, till*. 2) Den kan beskriva något i tiden, där betydelsen blir: *inmot*. 3) Den kan beskriva något metaforiskt, där betydelsen blir: *inför (tanken på); vid jämförelse med; med avseende på*.¹⁵⁰ I BDAG beskrivs denna preposition med ackusativ som: en markör

---

¹⁴⁵ Jag har lagt till ett ”hjälpverb” ”får” för att få det svenska språket mer flytande. Det svenska verbet att ”få”, det vill säga något man tar emot.

¹⁴⁶ Bultmann, 1971, s.20

¹⁴⁷ Bultmann, 1971, s.21

¹⁴⁸ Bultmann, 1971, s.31

¹⁴⁹ Bultmann, 1971, ss.32-33

¹⁵⁰ Blomqvist & Jastrup, 1991, s.200 §241:15

av rörelse eller riktning mot något/någon. Med ackusativ kan prepositionen ha flera olika betydelser: a) av plats eller person, *mot, till*. b) om tid, *nära, vid* eller *under* (en särskild tid). c) om målet, (siktat) *på*, (strävar) *mot*. d) om relation, vänlig eller fientlig, *mot, för*. e) att ange en kontakt med genom att ange en referenspunkt, *med hänvisning till*. f) adverbiala uttryck. g) med εἶναι kan betyda att vara i sällskap med någon, och kan få betydelsen att vara *vid, med* eller *nära* någon.¹⁵¹ Vad som kan tyckas vara underligt är att författaren inte har använt sig av σύν, παρά eller μετά för att beskriva att Ordet var *med* Gud. Den ordagranna betydelsen är *till* i frågan om dess utsträckning och handling. Om då Ordet var till Gud, i riktigt mot Gud. Om vi ser att Logos är riktat mot Gud och det beskrivs som att det var Gud, kan det enligt min mening översättas som att Logos var ”med” Gud.¹⁵²

Vi får också en angivelse om att ordet var Gud (καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος). De båda substantiven är skrivna i nominativ, singular, vilket utesluter tolkningen om att ordet var som en gud, eller något gudomligt; det utesluter också att det skulle vara frågan om gudar i plural: det är en monoteistisk syn på den Gud som Logos var med. Detta tolkar Bultmann som att det inte talas någon underordning mellan Gud och Ordet: de är ett, men ändå är Fadern större än sonen.¹⁵³ Ordet och Gud har samma ställning. Ordet var med Gud, och Ordet var Gud. Hade det varit frågan om att Ordet var en Gud, då hade författaren använt sig av ackusativ för att beskriva det, nu använder författaren sig av nominativ för att beskriva att Ordet och Gud är ett.

Bultmann menar att som sker i vers 2 är att förtydliga detta Logos: som är den som står vid sidan av Gud, och ska förstås genom den som talar (Jesus), att Gud uppenbarar sig själv.¹⁵⁴ Han menar att vad som församlingen har mottagit, från deras historiska uppenbarare, har sitt ursprung före 1 Mos 1. Vad han skriver är att det kosmiska och de frälsande händelserna inte är begränsad till en temporal händelse, utan att dessa har sitt ursprung i evigheten och är en del av den gudomliga viljan.¹⁵⁵ De är således pre-existernade: *Logos* är pre-existent och även dess frälsande gärningar har sitt/sina ursprung i evigheten tillsammans med den gudomliga viljan.

Om läsaren anammar att det hade skett en konflikt, som var utspelad när evangeliet skrevs, så kan de soteriologiska samt polemiska implikationerna av 1:4-5, 9-13 vara något enklare att inse. Kontrasterna ljus och mörker bli inte enbart något metaforiskt. Livet var i

---

¹⁵¹ BDAG s.v πρός Def.3a-g

¹⁵² BDAG s.v πρός Def.3g

¹⁵³ Bultmann, 1971, ss.32-33; 34-35

¹⁵⁴ Bultmann, 1971, s.35

¹⁵⁵ Bultmann, 1971, s.35

Logos, och livet vilket är människornas ljus, det lyser i mörkret och mörkret har inte övertagit det. Mörkret har inte övertagit ljuset. Vi får en kontrast mellan ljus och mörker. Vilket är detta mörker som ljuset lyser i, är det världens bortvändhet från Logos, eller är det en grupp människor? Är det Jesu egna, vilka han kom till, men som inte tog emot honom? Om beskrivningen av Logos syftar på någon konflikt, är det troligt att författaren påstår att den andra gruppen inte tog emot Logos. Dock är det inte specificerat vilken grupp av människor det var, utan det står bara att han kom till sina egna. De som inte tog emot Guds Logos har ofta tolkats som judarna, men det står inget om det i prologen, att det var de som inte hade tagit emot honom. Den övergripande konflikten i Johannesevangeliet är med ”judarna”, och en hyfsat otydlig referens till någon konflikt skulle kunna ha funktionen att förebåda den konflikt som den johanneiska Jesus har med ”judarna” senare i evangeliet. Till skillnaden från konflikten som utspelas i Johannesevangeliet är det anmärkningsvärt att, i 1 Johannesbrevet är konflikten mellan författarens grupp(er) och andra Jesustroende. Om Johannesevangeliets prolog syftar på någon konflikt så är det sannolikt att adressaterna visste vilken grupp det gällde, och således att opponenterna inte behövde specificeras.

Vad som dock står i 1:5 är att ljuset lyser i mörkret, och att det inte har övertagit det. Detta mörker (σκοτία) är en symbol, inte endast för mörker som avsaknaden av ljus, utan som ett mörker som är hos de som är förblindade i deras sinne eller ande. Det kan tolkas som att de är ignoranta när det kommer till moral eller religion, och hos Joh ser vi att det handlar om en felaktig trosuppfattning.¹⁵⁶ Ser vi också till ljuset (τὸ φῶς), kan det tolkas som kontrasten till mörkret. Enligt BDAG kan φῶς också tolkas som en transcendent mening, och är en sfär för det gudomliga.¹⁵⁷ Att det skulle vara något transcendent får vi också mer belägg för i 1:9, där ljuset beskrivs som det ”sanna ljuset” (τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν). Detta ljus och mörker blir två kontraster, där det ena står för de som är bortvända från ljuset, och ljuset som ska tolkas som något av gudomlig sfär. Författaren använder sig av tydliga bilder, av ljus och mörker, som alla kan relatera till, och använder det för att beskriva en andlig närvaro. Vad betyder det att ljuset skiner (φαίνει) i mörkret och att mörkret inte har övervunnit ljuset? Om vi återigen ser till BDAG får vi flera alternativ av verbets betydelse: 1) något som producerar ljus, det vill säga att det som ”skiner”. 2) Att bli synlig, ”visas”. 3) Att bli känd. 4) att vara känd genom utseende i motsats till den underliggande verkligheten. 5) att göra ett intryck på sinnet. Ser man till kontexten i prologen, och till ljuset och mörkret som något i den transcendentia

---

¹⁵⁶ BDAG s.v σκοτία Def.2.

¹⁵⁷ BDAG s.v φῶς Def.2a

meningen, så får vi väga in både 1 och 2. Att det är något som producerar ljus, men då mer bildligt i kontrasten mellan mörker och ljus. Men det är också något som gör att Logos blir synligt i mörkret.¹⁵⁸ Mörkret skulle här kunna vara den felaktiga trosuppfattningen, som författaren menar att den andra gruppen hade. Men ljuset har inte vänt sig bort från mörkret, det skiner i mörkret. Det har kommit för att få de som med fel trosuppfattning på rätt väg. De som inte tar emot Logos, är de som befinner sig i mörkret, men trots detta lyser ljuset där, för att de som är i mörkret ska kunna ta emot det, och således kunna bli Guds barn. Om konflikten i prologen skulle röra judarna, skulle det även kunna anspela på resttanken. Att trots frånfallet, så kommer de att kunna vända tillbaka till Gud och livet genom Logos.

Vad får detta för koppling till soteriologin och människans frälsning? Detta ljus är det Logos, och de som tar emot det, får rätten att bli Guds barn. Det nämns inte så mycket om de som inte tar emot Logos. Dock får vi reda på att allting är skapat genom det, och som jag härledde till i stycket ovan, skiner ljuset i mörkret och det finns en chans för dem att bli Guds barn om de tar emot Logos. Vi får också reda på en intressant sak i prologen, att ljuset ges åt alla människor, men det handlar om att ta emot det. Det går tillbaka till Logos och livet, det är i Logos som blev förkroppsligat som de finner livet, och det skiner för att människorna ska se det. Om vi tidigare såg att $\epsilon\nu\ \alpha\rho\chi\eta$ kan kopplas till 1 Mos 1, kan då detta ljus också på något sätt kopplas till det ljus som Gud skapar, som Gud såg var gott och som Gud avskilde från mörkret i 1 Mos 1:3-4?¹⁵⁹ Troels Enberg-Pedersen skriver att anledningen till att Jesus i prologen kom som ett "ljus", var för att ge människorna en chans till att få liv: "if they *saw* the light – of achieving life".¹⁶⁰ Och att den övergripande anledningen till att Jesus kom till världen, var för att ge dem som tog emot honom och trodde in i hans namn styrkan att bli Guds barn.¹⁶¹ Vidare menar Enberg-Pedersen att det var de som var "(re)born or -begotten of God".¹⁶² Detta ljus som nu, i prologen, går ut till människornas på ett soteriologiskt sätt så att de kan ta emot det och på så sätt födas på nytt, som Guds barn. Mörkret kvarstår i prologen, precis som det gör i skapelseberättelsen från 1 Mos, men här med uppgiften att ge ljus till människorna i transcendent mening. Enberg-Pedersen gör kopplingar till både kosmologi

---

¹⁵⁸ BDAG s.v. $\phi\alpha\iota\omega$ Def. 1a och Def. 2a

¹⁵⁹ Minear menar att det finns en länk mellan Joh 1:1-4 och 1 Mos och speciellt till 1:1-3 (Minear, 1993), s.144; 148; 151. Jämför hur Paulus gör en sådan koppling till 1 Mos i 2 Kor 4:6 när han skriver "Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus".

¹⁶⁰ Enberg-Pedersen, T. (2017). *John and Philosophy: A New Reading of the Fourth Gospel*. Oxford: Oxford University Press. s.42

¹⁶¹ Enberg-Pedersen, 2017, s.42

¹⁶² Enberg-Pedersen, 2017, s.42

och soteriologi i prologen. Han menar att Logos är ansvarig för både ljuset och mörkret, men att Logos fokus är på livet och ljuset. Även om skapelsen innehåller både det som är gott och ont, är skapelsen i grunden god.¹⁶³ Han menar att de soteriologiska och kosmologiska aspekterna i prologen inte kan skiljas från varandra, utan de ska snarare ses som ett. Världen skapades genom Logos, och den soteriologiska frågan är hur människorna ska svara på denna fråga, så att de kan få det som världen var gjord för, nämligen liv.¹⁶⁴ I min mening är svaret på denna fråga: ta emot Logos (Joh 1:12). Det är åt dem som gör det som han ger rätten att bli Guds barn.

Van der Watt skriver att vi i verserna 12-13 i prologen får förutsättningen för frälsningen.

“Yet to all who received him, to those who *believed* in his name, he gave the right to become children of God—children...*born* of God.” The two main motifs for attaining salvation are linked here, namely, faith and spiritual birth.¹⁶⁵

Han menar att de som *tror in i*, och de som är *födda av Gud* är de som kommer att få frälsning och att de här länkas samman i dessa två verser.¹⁶⁶ Detta ger oss en inblick i vad den enskilde individen måste ha gjort för att få ta del av frälsningen. Vidare menar Van der Watt, att de ska tro och spirituellt födas på nytt för att uppnå detta. Jag ser även att de ska ta emot Jesus, vilket jag påstår är det första steget för att uppnå stadiet av tro. Ser vi då prologen som en sammanfattning av evangeliet eller som ett slags förord, kan vi tolka detta på samma sätt ändå. Vi får, redan i prologen, soteriologiska bilder och det i att bli Guds barn, vilket sker genom att ta emot och tro på Jesus som är Logos.

Detta avsnitt kommer bidra till min/mina slutsatser om hur evangelisten beskriver vad Logos uppgift är, att ge frälsning. Logos är den som tog en mänsklig gestalt, för att ge människorna en väg till frälsning, genom att ta emot Logos uppnås detta, då de blir Guds barn, genom att tro, och föddas på nytt som Van der Watt menar. Vad åhörarna har fått reda på, är att de som tar emot Logos är de som kan bli Guds barn, och således kan få frälsning. De som tar emot står i polemik till de som inte tar emot. Det är grunden i prologen att ta emot, tro och födas på nytt.

---

¹⁶³ Engberg-Pedersen, 2017, s.52

¹⁶⁴ Engberg-Pedersen, 2017, s.53

¹⁶⁵ Van der Watt, 2005, s.119

¹⁶⁶ Van der Watt, 2005, s.119

3.1.5 Rollen av Jesu muntliga *logoi* i soteriologin senare i Johannesevangeliet

I Johannesevangeliet får de reda på att Logos blev inkarnerat, det blev kött och bodde ibland dem (Joh 1:14). De får också se hur författaren till evangeliet visar oss att Logos var i begynnelsen, att allting blev till genom det, hur Logos var med Gud, och var Gud (Joh 1:1-3). Detta ord som blev kött och bodde ibland oss, vad har det då för funktion i evangeliet och har det någon roll i soteriologin? Jag kommer i detta avsnitt att se närmare på olika verser (4:37, 5:24 och 8:51) i Johannesevangeliet som direkt, eller i anslutning till de verserna, nämner Logos och se om det finns något mönster när författaren använder sig av Logos, och vilken funktion det fyller. Detta för att få en bredare bild av Logos i Johannesevangeliet och för att kunna svara på mina frågor. Jag kommer argumentera för att Logos kan översättas på olika sätt i Johannesevangeliet, vilket belyser min problematik. Vad som belyser detta är just den diskussion som råder bland forskare, att prologen inte är skriven av samma författare och är ett senare tillägg till Johannes evangeliet, där möjligtvis verserna 1:6-9 har en del i det övriga narrativet i Johannes evangeliet.¹⁶⁷ Är det då rimligt att se till Logos som det förkroppsligade ordet? Eller handlar det snarare om Jesus Logoin, den talade läran av den johanneiska Jesus, vilket jag kommer att argumentera för nedan.

I Joh 4:37 kan vi läsa *ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινὸς ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπεύρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων*, ”Ty i detta ordet är det sant, att det är en som sår men någon annan som skördar.”¹⁶⁸ Jesus har innan versen berättat för lärjungar att hans mat består av att göra Faderns vilja och fullborda hans verk. Sedan börjar Jesus sin metafor, med att berätta för lärjungarna att tiden för sådden är redan inne, den som skördar för sin lön, han bärgar grödan till evigt liv, så att den som sår och den som skördar kan glädjas tillsammans (Joh 4:34-36). Sedan fortsätter Jesus efter att ha förklarat att det är en som sår och en annan som skördar, att han har sänt dem att skörda där de inte har arbetat, och att de för lönen för deras möda. Hur använder sig författaren av Logos i detta sammanhang? Jesus säger att det är sant om Logos att det är en som sår och en annan som skördar, och sen säger han att han har sänt sina lärjungar att skörda. Har Jesus då sagt något om Logos, att det är sådden. Och innan säger Jesus att de som skördar kommer att bärga grödan till evigt liv. Av denna kontext att döma, handlar det snarare om ett ”ordspråk” än om ”ordet”, vilket Jesus i sitt tal menar är sant. Detta är då inte relevant för min frågeställning, då det inte relaterar till ordet, så som Jesus egna Logos, och kopplas således inte till det föreexisterande Logos. Bibel 2000 översättning som lyder ”Här gäller ju ordet (ὁ λόγος) att en sår och en annan skördar (Joh 4:37)” är undermålig

---

¹⁶⁷ Michales, 2010, s.31; Miller, 1993, ss.445-446

¹⁶⁸ Min översättning

då det får läsarna att lägga in mer i begreppet, nämligen ”ordet”, än vad som faktiskt är troligt. Av kontexten, och de definitioner som Logos har, ska detta snarare översättas med ordspråket, än som ordet, som något preexisterande. Engelskans uttryck ”saying” som bland annat återfinns i översättningen *King James Version* är istället att föredra. Uttrycket relaterar således till det som i BDAG definieras som: Proklamation, instruktion, undervisning, meddelande.¹⁶⁹ Detta är viktigt att se, då vi kan argumentera för att Logos inte rakt av kan översättas med ordet, utan det finns en rad av nyanser av ordet som kan framkomma beroende av dess kontext i texten.

Ser vi vidare till 5:24 läser vi följande: Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ”Amen, amen säger jag åt er, att den som hör mitt ord och tror på den som har sänt mig har evigt liv och ska inte komma in i domen, utan har vänt ut ur döden in till livet”.¹⁷⁰ Vad den johanneiska Jesus säger, är att den som hör hans ord, och tror ska ha evigt liv. Här ser vi en tydlig koppling mellan Jesu talade Logos och soteriologi. Den som tror och hör Jesus ord, ska således inte dömas. En av premisserna som Jesus ställer upp är att den som tror på den som har sänt honom (πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει), det vill säga att det är något som de håller för sant, och är värt ett förtroende. Att tro är att låta sig påverkas av och influeras av det.¹⁷¹ Ser vi på verbet ”tror” på detta sätt, blir det inte något passivt, utan snarare en aktiv handling, som tar sig i uttryck. Vad Jesus säger och som vi kan ta fasta på, är att den som hör mitt ord, det vill säga den som lyssnar. I min mening är det hans egna lära, Logion, som han syftar på, och det är rollen för Jesus som kommer fram i versen, vad hans uppgift är. Troels Engberg-Pedersen skriver att:

”What 5:24-9 does, then, is to focus very sharply on the role of Jesus – but in an eschatological scenario that concerns human beings. The role that Jesus claims to have, a role that make him ‘equal to God’, is all trough directed at the eschatological fate of human beings.”¹⁷²

Vad han menar framkommer i dessa verser, är Jesu roll i eskatologin. I min mening är det en kristologi, som är lik den i prologen. Där ordet har beskrivits som det som blev kött, det ordet som i begynnelsen var med Gud. Vad Engberg-Pedersen också tar upp är att Jesus i verserna

---

¹⁶⁹ BDAG s.v λόγος Def 1a.β

¹⁷⁰ Min översättning

¹⁷¹ BDAG s.v πιστεύω Def.1.e.

¹⁷² Engberg-Pedersen, 2017, s.146

innan (5:19-23) har beskrivit att allt som Sonen gör, har han lärt från Fadern.¹⁷³ Jesus roll blir således att föra människorna in i en eskatologisk dom eller räddning. Att den som hör Jesu ord, kommer att uppnå detta. Dock är det inte en direkt fråga om en total likhet med Fadern, då Sonen lär sig från Fadern. Jesus säger att ”Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra” (Joh 5:19). Således står inte Jesus i direkt likhet med Fadern, dock gör han det som Fadern gör.

I prologen får åhörarna veta att Jesus är det inkarnerade Logos, som var med ifrån början, som har kännedom om Gud. Genom detta Logos blev allting till. Nu säger Jesus att den som hör på detta talade Logos och tror på den som har sänt honom, inte ska dömas utan ska ha evigt liv. Vidare i 5:25 säger Jesus att det kommer en tid då de döda ska höra Guds sons röst, och de som hör ska ha evigt liv (Joh 5:25). Rösten är således kopplad till Logos, det är med rösten som Jesus har uttryckt sitt Logos. Jesus, som Guds Logos, har alltså samma kraft att rädda från död till liv som Gud har. Det står inte att det är Gud som räddar, utan de som lyssnar till Jesu ord, de som hör hans röst, de ska leva. Detta talade Logos, den muntliga läran, är således en del av frälsningen, de ska leva i evighet och inte dömas utav Jesus. Minear gör en god koppling till vad som kommer senare i 5:37-38. Här lyfter han vad han menar är en antites till 5:24. Där det i vers 37-38 det kortfattat står att de han talar till inte har bevarat Logos, då de inte tror på den som Gud har sänt (Jesus).¹⁷⁴ Här gör Minear iakttagelser på att det finns en korrelation mellan att höra Logos, tro på Gud som har sänt Jesus, och att ha bevarat närvaron av Logos.¹⁷⁵ Vad han vidare tar upp, och som talar för att Logos i en mening ska tolkas som soteriologiskt, är att det finns en skillnad mellan att höra och inte höra Logos. Den som hör och bevarar logos blir friad från Guds dom, medens den som inte hör kommer att bli dömd.¹⁷⁶ Vad som är slående i denna kontext är att den polemik som finns mellan de som hör och tror, och de som inte hör eller tror. De som tror och hör på Logos, de kommer inte att bli dömda, utan kommer att ha evigt liv.

Hur kan då detta logion, en muntlig lära av den johanneiska Jesus, göra allt detta? Logos som ofta översätts med “a communication whereby the mind finds expression, *word*”.¹⁷⁷ Det är också den översättning som i min mening stämmer bäst in i kontext, dock finner vi mer i dess betydelse, än enbart ett ”ord” i betydelsen av ett uttryck. Vi får genom

---

¹⁷³ Engberg-Pedersen, 2017, s.145

¹⁷⁴ Minear, 1993, s.143

¹⁷⁵ Minear, 1993, s.143

¹⁷⁶ Minear, 1993, s.144

¹⁷⁷ BDAG s.v λόγος Def. 1

kontexten i Johannesevangeliet, och främst i prologen svaret på frågan. Att Ordet var Gud, och att det blev människa (Joh 1:1, 14). Vi kommer då närmare ”the independent personified expression of God, the Logos”.¹⁷⁸ Det är Guds personifierade uttryck som vi återfinner i Logos, som i Johannesevangeliet blev människa i Jesus. Vi får även se vilken kraft som ordet har, att det var genom ordet allting blev till, utan det hade ingenting blivit till (Joh 1:3). Vi får också se att Logos var liv, och att livet var människornas ljus, och att de som tog emot honom (ordet, ljuset, livet), de fick rätten att bli Guds barn (Joh 1:4, 12). Med detta som beskrivs i prologen får vi mer än bara ett ord. För Johannes blir betydelsen av Logos, att det har samma kraft som Gud, förmågan att ge liv åt de som tar emot honom (Jesus). Van der Watt uttrycker det på följande sätt: att förbli i Jesus ord, är att verkligen acceptera hans budskap, så att det blir ens egna idé som sätter fastställer deras eget liv och handlingar.¹⁷⁹ Vad som menas är alltså att den som accepterar detta Logos och förblir i detta, blir Guds barn och de ska få evigt liv och inte möta domen. Det är ett aktiverande som sker när de lyssnar, bevarar och tror på Guds Logos.

I Joh 8:51 förekommer ett tredje exempel, på att Logos är en del av frälsningen. ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, Amen, amen säger jag åt er, om någon håller mitt ord, ska aldrig någonsin se den eviga döden.¹⁸⁰ Återigen är det Logos som Jesus talar som är förutsättningen, och det är genom att bevara ordet (λόγον τηρήσῃ), som de inte kommer att dö. Bevara Logos, det vill säga låt det inte förstöras.¹⁸¹ De som bevarar Logos, som Jesus har gett dem, är de som aldrig någonsin kommer se döden. Det är en aktiv handling att inte låta det förstöras, de ska bevara Logos som det är från Jesus.

Jag har i detta avsnitt analyserat Jesu ord (*logoi*) som de presenteras i tre verser (4:37, 5:24 och 8:51). Vad jag har kommit fram till är att, i två av dessa verser, 5:24 och 8:51, handlar det om att tro på Jesu talade ord, hans lära, och det är premissen för att uppnå frälsning/räddning. Dock ska vers 4:37 snarare ses som en metafor, som Jesus ger sina lärjungar och förklarar vad det ordspråket säger. Det är således inte en del av *hans* lära.

3.1.6 Slutsats och utveckling från Logos till Logion, i Johannesevangeliet

Johannesevangeliets författare sätter sina åhörare/läsare direkt in i att ta itu med Logos-begreppet. Man får redan i prologen reda på att Logos var Gud, och det var i begynnelsen med

---

¹⁷⁸ BDAG s.v λόγος Def. 2

¹⁷⁹ Van der Watt, 2005, s.121

¹⁸⁰ Min översättning

¹⁸¹ BDAG s.v. τηρέω Def.2, b. keep, unharmed or undisturbed.

Gud, det vill säga att den fanns innan allting fanns till. Vidare i prologen beskrivs det hur allting blir skapat genom Logos, och det skulle inte finnas någonting om det inte vore för Logos. Det är ingen underordning mellan Gud och Logos, det är samma sak och det är därför, när Logos blir människa, som också Jesus har samma kraft som Fadern. Den kraften är att antingen skänka liv, eller att döma. Den som tror och bevarar Jesus Logos kommer inte att se döden, utan ska ha evigt liv. Logos som vi har sett det är att det kan sättas in ett soteriologiskt perspektiv, i den meningen att det kan rädda människans liv. Det är en del av frälsningslära, eller kanske till och med, *den* frälsningsläran, som människan kan ta del av genom att höra och bevara Logos. Vad jag har gjort i analysen av Johannesevangeliet, är att jag har analyserat Logos i delar av prologen, och verserna 4:37, 5:24 och 8:51. Vad jag har kommit fram till är att *det inte är samma sak som presenteras i prologen och i övriga evangeliet*. Kristologin får en annan dimension, och de soteriologiska tankarna går från att i prologen att tro på det förkroppsligade Logos som är Guds Logos, till att tro och höra Jesus Logos, det vill säga Logos, hans talade lära som finns i 5:24 och 8:51 som jag har analyserat. Vad som ligger till grund för denna analys är den debatt om att prologen är ett senare tillägg till Johannesevangeliets övriga narrativ (utom det som kallas för epilogen). Då jag har valt att avhandla Joh 1 och tre andra verser (4:37, 5:24 och 8:51), och inte fler förekomster av Logos-begreppet i det fjärde evangeliet är min slutsats och jämförelse preliminär och kan testas med hänsyn till andra förekomster av Logos-begreppet i Johannesevangeliet.

3.2 Logos-begreppet i Jakobsbrevet

Jag kommer nu att se hur Jakobsbrevets författare använder sig utav begreppet Logos, vilket förekommer fem gånger i brevet (Jak 1:18, 21, 22, 23; 3:2. Jag kommer inte att analysera 3:2, då de flesta menar att denna förekomst av *Logos* handlar om ett tal eller om läran.¹⁸²

Materialet som jag kommer att analysera nedan är mer komplext än det jag analyserade i Johannesevangeliet. Jackson-McCabe skrev en hel avhandling om Jakobsbrevet, men lyckades ändå inte övertyga vissa forskare om hans slutsatser och argumentationer. Med detta i åtanke, ger det mig en möjlighet i denna uppsats att utforska mitt valda material utan att lösa alla möjliga problem, som är relaterade till dessa texter.

---

¹⁸² Dibelius, 1976, s.184; Brosend II, 2004, s.53. Vers 3:2 ”ty vi felar alla på många sätt. Den som inte felar i sitt tal, han är fullkomlig, och han kan tygla hela sin kropp” översättning, Bibel 2000.

3.2.1 Textkritik och översättningar

I 1:18 skriver författaren om sanningens ord (λόγω ἀληθείας): βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγω ἀληθείας εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.¹⁸³ Eftersom han ville det födde han oss, genom¹⁸⁴ sanningens ord, för att vi skulle vara den första frukten av hans skapelser.¹⁸⁵

I 1:21 om det inplanterade ordet (ἔμφυτον λόγον) som kan rädda era själar. διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεΐαν κακίας ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ta därför bort all orenhet och det onda överflödet (och) ta emot i mildhet det inplanterade ordet som kan rädda era själar.¹⁸⁶

I vers 1:22 och 1:23 handlar begreppet om att de ska bli ordets görare och inte bara dess hörare. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 22. Men bli de som gör ordet och inte bara (dess) åhörare, som bedrar sig själva.¹⁸⁷ 23. [Eftersom]¹⁸⁸ om någon är en åhörare av¹⁸⁹ ordet dock inte [någon som] gör det, är denna lik en man som betraktar sin födelses/naturliga ansikte i en spegel.¹⁹⁰

---

¹⁸³ Det presenteras inga textkritiska problem, i UBS 5, för verserna 1:18, 21, 21; 23. Dock presenterar NA28 textkritik för 1:23 se fotnot.182

¹⁸⁴ Jag har valt att tolka sanningens ord (λόγω ἀληθείας) som ett sättets dativ (dativus modi), som anger på vilket sätt handlingen (hur de blev födda) utförs. Det är således genom sanningens ord, som är sättet Gud har låtit dem föddas, se §238:3 i (Bauer & Danker, 2000).

¹⁸⁵ Min översättning

¹⁸⁶ Min översättning. Bibeln 2000 har översatt ἔμφυτον med ”nerlagt”. De har inte tolkat det som något infött, utan har gjort en tolkning, som anspelar på att det är någon som har placerat ordet i dem. Bibeln, 2000, Jak 1:21. Jag argumenterar för översättningen ”inplanterat”. Skulle det vara infött, av naturen, är det svårt att förstå varför adressaterna ska mottaga ”ordet” i mildhet, och varför de inte ska lyssna till ”ordet”.

¹⁸⁷ Min översättning. En ordagrann översättning av ποιηταὶ λόγου är ”ordets görare”. Det är att göra vad som föreskrivs, en *görare*, se BDAG s.v ποιητής Def.2. Jag har valt att översätta participet παραλογιζόμενοι som attributiv till åhörare (ἀκροαταὶ), det vill säga ”som lurar”, se BDAG s.v Παραλογίζομαι, Def.1: deceive, delude. Def.2: reckon fraudulently, defraud.

¹⁸⁸ I NA28 finns det förslag på andra läsningar. Vissa manuskript och handskrifter har inte ὅτι, däribland P75 och A, samt några minuskelhandskrifter, däribland 33. När ὅτι här återges är det för att beskriva en orsak, där orsaken i huvudsatsen (här 1:22) följs åt av denna bisats i 1:23. Vad som sker med ὅτι är att det visar på vad som sker med den som inte blir en som gör ordet, utan bara hör det, ”denna är lik en man...”.

Om vi följer den alternativa läsningen, med ett uteslutet ὅτι börjar i stället här en ny mening, verserna får således inte samma koppling till varandra, den konstaterar bara att den som bara hör ordet ”denna är lik en man...”, det blir inte en lika stark koppling till 1:22. Jag argumenterar således att den tryckta texten är den troligaste, då det beskriver vad som sker med den som bara hör ordet och inte gör det. Detta passar bättre in i kontexten för brevet, och argumentationen. Om kausala satser se §292 i Blomqvist & Jastrup, 1991.

¹⁸⁹ Jag har översatt ἀκροατὴς λόγου som en ”åhörare av ordet”, en ordagrann översättning skulle vara ”ordets hörare”, dock är det en klumpig översättning till svenska. Jag menar att detta är en kvalitativ genitiv (genitivus qualitatis) och anger en egenskap, nämligen att vara den som hör ordet, se §232:6 i (Blomqvist & Jastrup, 1991)

¹⁹⁰ Min översättning. Jag har översatt τῆς γενέσεως som födelses. Vi kan se i BDAG att det ofta i grekiska litteratur användes för att beskriva att man har sitt ursprung från ens förfäder, men också för att syfta till ett specifikt tillfälle när en person kommer till livet, *födelse*, se BDAG s.v γενέσις Def.1.

En möjlig definition, är *existens*, och beskriver på vilket sätt något är, se BDAG s.v γενέσις Def.2. I Jak 1:23 kunna översättas med *naturliga*, och då syfta till hur en person har kommit att bli. I en svensk översättning bli det ingen större skillnad mellan födelses eller naturliga, dock är det viktigt att känna till nyanserna av ordet.

Vers 22 och 23 följs åt med en förklaring i vers 24-25, där den som betraktar sin spegelbild och bara är en hörare: ”han ser sig själv men går därifrån och har strax glömt bort hur han såg ut. Men den som har blickat in i den fullkomliga lagen, frihetens lag, och håller sig till den och inte glömmer vad han har hört utan verkligen gör något, han blir salig genom det han gör (Jak 1:24-25)”

3:2 hävdar att den som inte snubblar i ordet (ἐν λόγῳ οὐ πταίει) är en perfekt man. Brosend menar att det är viktigt att se till vad som författaren menar med Logos, men menar samtidigt att det går att utesluta 3:2, att det inte är viktigt för diskussionen.¹⁹¹

3.2.2 Betyder λόγῳ ἀληθείας – evangeliet eller ett sanningsfullt tal? (Jak 1:18)

Första gången som Logos nämns i Jakobsbrevet är i 1:18 och då som λόγῳ ἀληθείας. Jag kommer nedan att presentera olika tolkningar som har gjort angående denna vers och själv tolka λόγῳ ἀληθείας i denna kontext. När Jackson-McCabe presenterar λόγῳ ἀληθείας pekar han på att det har tolkats som en viktig referens till evangeliets budskap.

Finally, the reference in Jas 1:18 to the fact that God “gave birth to us by means of a *logos* of truth (λόγῳ ἀληθείας)” has itself been an important – and indeed, for some, decisive – consideration in the interpretation of Jas 1:21: not only is the phrase λόγῳ ἀληθείας used in other Christian works with explicit reference to “the Gospel” (cf. Col 1:5, Eph 1:13 and 2 Tim 2:15), but the verse as a whole recalls the common Christian notion of “re-birth” or “new creation”.¹⁹²

Jackson-McCabe menar alltså att det dessa referenser i Jakobsbrevet som kan koppla Logos till evangeliet, detta genom den nya skapelsen och pånyttfödelsen. Att Jakobsbrevet använder liknande terminologi som andra kristna författare har gjort, och att det därmed även i Jakobsbrevet har tolkats som evangeliet, som förkunnelse. Jackson-McCabe menar trots detta att man inte med säkerhet kan veta om de andra breven som han presenterar syftar till evangeliet (2 Kor; Kol; Eff). Han menar att det likaväl kan syfta till evangeliet, som sannings förkunnelse snarare än som en skrift.¹⁹³

---

¹⁹¹ Brosend II, 2004, s.53. Det som framkommer i ἐν λόγῳ οὐ πταίει är att syfta till ett tal, att den som inte snubblar med orden, eller råkar säga något opassande är en perfekt man. Jakobsbrevets författare skriver sedan att tungan är som en liten eld som kan sätta en hel skog i brand och den kan fläcka hela vår kropp och att det är en eld från helvetet (Jak 3:5-6). Även om det är frågan om ett tal, så har denna vers en betydelse för frälsningen, då författaren skriver att tungan kan befläcka hela kroppen, det är en kontrast till den som inte snubblar i orden. Författaren använder ordet Logos fem gånger i brevet, varför skulle då författaren helt plötsligt ha en annan innebörd av ordet från de tidigare verserna. Trots att jag tror att författaren inte byter innebörd av Logos kommer jag inte ägna någon del av min analys till 3:2.

¹⁹² Jackson-McCabe, 2001, s.10

¹⁹³ Jackson-McCabe, 2001, s.194

Michael W. Pahl skriver att synonymen mellan ”word” och ”gospel” är något som återfinns bland de flesta tidiga kristna skrifterna, och dess tidigaste användare av denna synonym var Paulus.¹⁹⁴ Pahl menar det finns ett mönster ”Word of x”, och som så syftar till evangeliet, och menar att det mönster återkommer i många av Nya testamentets texter, däribland Jakobsbrevet.¹⁹⁵ Flertalet forskare, menar således att detta mönster, ska tolkas som evangeliet, något som jag också argumenterar för. Om vi ser till Johannesevangeliet, säger Jesus ”Helga dem genom sanningen; ditt ord är sanning” (Joh 17:17). Här ser man hur författaren till Johannesevangeliet använder sig av ett liknande mönster, där Jesus syftar till Guds ord, som är ”sanningen”, som är det medel som de ska helgas genom. Om vi då ser till hur författaren till Jakobsbrevet använder sig av sanningens ord, vilket han åsyftar att adressaterna har blivit födda genom, kan vi ana att författaren använder sig av ett likande mönster. Ett mönster som också upprepas i Jak 1:21, när han talar om det inplanterade ordet, som kan rädda själar. Om vi ser till de definitioner som anges i BDAG kan ἀλήθεια ha betydelsen av: 1) Kvalitén av att vara i överstämmelse med vad som är sant, *sanningsenlighet, pålitlighet och uppriktighet*. 2) Innehållet i vad som är sant, *sanning*. 3) Som en faktisk händelse eller tillstånd, *verklighet*.¹⁹⁶ Om vi ser till dessa definitioner, så passar *sanning* bäst in i 1:18. Det beskrivs även i BDAG att det ofta härleds till Kristendomens innehåll som den ultimata sanningen i tidig kristen litteratur.¹⁹⁷ Detta ihop med Logos blir i min mening att det bör tolkas som evangeliet.

Whitlark menar dock att det ska ses som en del av frälsningsläran. Han lyfter fram Matthias Konradt, som menar att λόγος ἀληθείας ska förstås inom ramverket för omvandlingen, och ska förstås som en referens till det kristna budskapet om frälsning.¹⁹⁸ Frågan huruvida Jakobsbrevets författare syftar till evangeliet, eller till ett sanningsfullt tal, som Jackson-McCabe menar att man kan tolka det som är av betydelse. Dock om man ser en korrelation, som författaren senare skriver om i 1:21, till det inplanterade ordet som kan rädda själar, tolkar jag det som att det ska förstås som en referens till evangeliet. Jackson-McCabe har visserligen rätt i att det kan tolkas som ett sanningsfullt tal, men det vore att lyfta det ur sin kontext när det kommer till den här passagen. Visserligen är det mycket som talar för att

---

¹⁹⁴ Pahl, M. W. (2006). ”The ’Gospel’ and the ’Word’: Exploring some early Christian Patterns”. *Journal for the Study of the New Testament*, ss.211-227. Här vid s.214

¹⁹⁵ Pahl, 2006, s.217

¹⁹⁶ BDAG s.v ἀλήθεια Def.1 och 2

¹⁹⁷ BDAG s.v. ἀλήθεια Def.2.b

¹⁹⁸ Whitlark, 2010, s.145

det är skrivet i en helleniserad miljö,¹⁹⁹ och det är mycket som talar för att det är skrivet till Kristustroende, vare sig det var Kristustroende judar eller icke-judiska kristustroende.²⁰⁰ Således kan det finnas en koppling till ett grekiskt inflytande i hur författaren till Jakobsbrevet skriver och vilken typ av terminologi han använder sig av. Men detta utesluter i sin tur inte att författaren syftar till evangeliet i denna kontext. Således är det möjligt att det finns ett visst stoiskt inflytande över brevet, men å andra sidan utesluter det inte att Jakobsbrevets författaren använde sig av begreppet på ett annat sätt i sin kontext.

Hur skulle man kunna ta ställning till dessa tolkningar av Logos i 1:18 av de ovannämnda forskarna? Om vi applicerar en argumentationsanalys på 1:12-18 kan vi sedan ta ställning till denna fråga. Denna metod, som beskrevs ovan, leder till de följande iakttagelserna.

Claim: Vad författaren skriver är att vi (ἡμᾶς - adressaterna och författaren själv) har blivit födda av Gud, genom sanningens ord (λόγῳ ἀληθείας d.v.s. evangeliets budskap), till att vi skulle vara den första frukten av Guds skapelser. Författarens argument är att det är Guds vilja att de blev födda, genom λόγῳ ἀληθείας och att de nu är hans första frukt (1:18).

Data: Den som håller ut när han prövas är salig och ska få ta emot det eviga livets segerkrans, som Gud har lovat dem som älskar honom (1:12).

Warrant: Gud förändras inte (1:17). De som älskar Gud och håller ut när de prövas kommer att få det eviga livets segerkrans.

Backing: Gud frestar inte, utan de som blir frestande blir det av sina egna begär. Det egna begäret leder till att de syndar, vilket leder till död. Detta är något som både kristna och judar var medvetna om, att vissa synder ledde till död (1:13-15).

Rebuttal: Allt som är gott kommer från Gud. Livet kommer från Gud, de som har utstått prövningen kan bli den första frukten (1:17).

---

¹⁹⁹ Mitternacht & Runesson, 2006, s.287

²⁰⁰ Mitternacht & Runesson, 2006, s.286

Det som författaren argumenterar för är att de har blivit födda av Gud, genom sanningens ord (evangeliet), till att vara den första frukten ur hans skapelse. Sanningens ord är nämligen evangeliet om Jesus Kristus. De som står fasta i sin prövning och som består och inte faller för sina egna begär kommer att få det eviga livets segerkrans, de som faller offer för sina begär kommer synda och synd leder till döden. Från Gud kommer inte synden, utan Gud kommer bara med goda gåvor. λόγῳ ἀληθείας som evangeliet, ett gott budskap, en god gåva som kommer från ovan, från ljusens fader.

ἀπαρχή har en stor betydelse i 1:18, då den pekar ut dem som några som har en särskild ställning hos gudomligheten, tillskillnad från andra som inte fötts genom sanningens ord, och de helgades innan de andra.²⁰¹ Det är vad som författaren vill påpeka, att de som har blivit födda genom sannings Logos, för att de ska vara denna första frukt. Betydelsen av ἀπαρχή kan även vara ett "födelsebevis",²⁰² vilket också skulle passa in i denna kontext, att när de har blivit födda av Gud får de detta födelsebevis och får denna särskilda status hos Gud.

Jag har i detta avsnitt utforskat hur λόγῳ ἀληθείας ska ses i sin kontext och argumenterat att det ska tolkas soteriologiskt, med betydelsen av att λόγῳ ἀληθείας identifieras som själva evangeliet. Jag har visat att vad detta λόγῳ ἀληθείας gör, och det är att göra dem till den första frukten. Jag kommer att gå vidare med att se närmare på ἔμφυτον λόγον i 1:21. Jag går i linje med Whitlark att det ska ses som det kristna budskapet om frälsning. Användningen av denna metod, med att se till ordens betydelse och Toulmins deskriptiva modell har bidragit till denna insikt. Detta genom att se hur författaren argumenterar och använder sig av specifika ord.

3.2.3 Betyder ἔμφυτον λόγον – ett inplanterat ord? (Jak 1:21)

Det begrepp som kanske har störst betydelse för denna undersökning av Jakobsbrevet är ἔμφυτον λόγον. Traditionellt har det tolkats soteriologiskt, men det finns vissa forskare som menar att det snarare ska tolkas som kosmologiskt.²⁰³ Jag kommer därför att fokusera på ἔμφυτον λόγον och se hur de olika aspekterna, soteriologisk och/eller kosmologiskt, passar in i Jakobsbrevets kontext. En fråga man också kan ställa sig är om det soteriologiska och det kosmologiska utesluter varandra, eller om dessa begrepp kan samspela.

---

²⁰¹ BDAG s.v ἀπαρχή Def1.b

²⁰² BDAG s.v ἀπαρχή Def2

²⁰³ Whitlark menar att Jackson-McCabe är en av de som förespråkar den kosmologiska aspekten. Whitlark, 2010, s.145

När man ser till Jak 1:21, är det nästintill omöjligt att fråga sig vilket detta ”inplanterade ord” är som kan rädda deras själar. De flesta forskare menar att Jakobsbrevet är skrivet i en kristen kontext, vilket också Jackson-McCabe menar, som enligt Whitlark förespråkar en kosmologisk aspekt.²⁰⁴ Jackson-McCabe menar att, trots att brevet klassificeras som kristet, och att det är en del i den kristna kanonen, så räcker det inte för att dra slutsatser om vare sig ”the word of truth” eller om ”salvation”.²⁰⁵ Han menar att trots att han klassificerar brevet som kristet, går han i linje med författare som ser en koppling till den stoiska teorin om en naturlig lag, vilket han menar belyses bäst genom dess korrelation av ἔμφυτος λόγος med en lag som är både perfekt och fri. Han menar också att Jakobsbrevets författares soteriologiska tankar präglas dels av en judisk, kristen och grekisk filosofisk inflytande.²⁰⁶ Vidare menar han att det är Toran som är det skrivna inplanterade ordet, som alla människor, av naturen, har i sig. Och att det förväntas en eskatologisk dom vid Jesus Kristus återkomst, av den Gud som har författat denna lag. Dessutom att Logos och dess motsats, det mänskliga begäret, är de två vägarna som kristna kan välja emellan, vägar som de kommer att färdas på till denna dom. Vidare att det mänskliga begäret leder till synd och en eskatologisk död, medan Logos karaktäriseras av en inre sanning från lagen som manifesteras av goda gärningar, och att den räddar själar från död.²⁰⁷

Sammanfattningsvis tolkar Jackson-McCabe Logos som Toran, och ser detta Logos som en del av frälsningen och att det är genom att Logos som han beskriver är sanning, och manifesteras av goda gärningar som leder till en eskatologisk frälsning. Whitlark menar att Jackson-McCabe ser ἔμφυτον λόγον ur ett kosmologiskt perspektiv. Jag håller inte med Whitlark om att Jackson-McCabe ser det endast ur ett kosmologiskt perspektiv. De ser olika på hur begreppet ska tolkas, men det finns hos de båda en soteriologisk uppfattning av begreppet. Att Ordet är det som har möjligheten att rädda, vare sig det är inplanterat eller om det är medfött, så går det inte att komma undan att det är så Jakobsbrevets författare menar, att det är ἔμφυτον λόγον som kan rädda era själar. Han ger inte någon förklaring vare sig i versen eller i dess sammanhang till hur detta ord skulle kunna rädda själar. Dock kopplas det samman i 1:22-23 där en förklaring ges, om att bli ordets görare och inte bara dess hörare, vilket jag kommer att analysera under rubriken ”bli ordets görare, inte bara dess hörare”.

---

²⁰⁴ Whitlark, 2010, s.145

²⁰⁵ Jackson-McCabe, 2001, s.5

²⁰⁶ Jackson-McCabe, 2001, s.5

²⁰⁷ Jackson-McCabe, 2001, s.27

Jag ser också en koppling mellan 1:21 och förekomsten av Logos-begreppet i 1:18. Som jag argumenterat för ovan ska Logos i 1:18 tolkas som evangeliets förkunnelse. Att det är *λόγος ἀληθείας*, och *ἔμφυτον λόγον* som åstadkommer detta. Därför är det viktigt att se hur författaren menar att adjektivet *ἔμφυτον* bör/kan tolkas i versen. Att det finns en soteriologisk aspekt, råder det ingen tvekan om. *ἔμφυτος* kan ha betydelsen av att vara något inneboende, det vill säga något som är medfött. Det kan även tolkas som något som man får inplanterat.²⁰⁸ Men frågan är om *ἔμφυτον* ska tolkas som just *inplanterat* eller som *inneboende/medfött*? Här menar Jackson-McCabe det senare, och ett flertal forskare det första. Jackson-McCabe menar att, såsom i stoisk antropologi, är det något som människan har av naturen, men det svarar inte på varför författaren till Jakobsbrevet uppmanar adressaterna att ta emot (*δέξασθε*) det inplanterade ordet. Grundordet, *δέχομαι*, har flertalet möjliga betydelser: 1) Att ta emot någonting, som är överlämnat eller ett erbjudande från någon, *ta, ta emot*; 2) att ta något i sin hand, *greppa, ta grepp om*; 3) att vara mottaglig för någon, *ta emot, välkomna*; 4) att överkomma hinder för att vara mottaglig, *stå ut med, tolerera*; 5) att indikera ett godkännande eller övertygelse genom att acceptera, *vara mottaglig för, vara öppen för, godkänna, acceptera*.²⁰⁹ Den bredd som ges av *δέξασθε* indikerar att det är något som kan, bör eller ska tas emot. Vare sig adressaterna måste tolerera eller stå ut med ordet, så är det något som de ska ta emot. De ska välkomna det inplanterade ordet, som kan rädda deras själar. Det är något de ska vara mottagliga för och ska försöka greppa, och om de gör det kan detta inplanterade ord (Logos) rädda deras själar. Ser man det inplanterade ordet som ett erbjudande, så är det något som de måste acceptera och ta hänsyn till. Dock utesluter detta inte att det skulle kunna vara både soteriologiskt och kosmologiskt. Det kan både vara såväl inplanterat som medfött. Det handlar snarare om att de ska vara mottagliga för ordet, som är givet och har möjligheten att rädda dem. Ser man dock till kontexten, är en inneboende tolkning av *ἔμφυτος* att föredra, det hade varit troligare att författaren hade använt sig av att adressaterna skulle lyssna till det inplanterade ordet om det vore infött.

Bibel 2000 har valt översättningen ”ta vara på” av *δέξασθε*. Jag håller inte med den översättningen. Det finns inga indikationer i den övriga texten som menar att de ska ”ta vara på” Ordet. Som jag utforska ovan är betydelsen av *δέχομαι* att man ska vara mottaglig, acceptera, ta emot ett erbjudande etc. Ta vara på indikerar inte att de ska göra mer än att ta just vara på det. Ser vi vidare till kontexten, vill författaren berätta mer om vad de ska göra

---

²⁰⁸ BDAG s.v *ἔμφυτος*

²⁰⁹ BDAG ref. *δέχομαι*

med Ordet för att Ordet ska kunna rädda dem. Som jag har argumenterat för ovan, är det *evangeliet* som författaren uppmanar dem att ”ta emot” snarare än att ”ta vara på”.

Författaren till Jakobsbrevet förklarar att Gud har efter sin egen vilja fött dem, genom sanningens ord, till att vara de första av hans skapelser. Detta sker genom ordet, som de har fått och som de också nu uppmanas starkt med ett imperativ att ta emot. Det är genom ordet som de föddes och det är genom att ta emot det som de kan bli räddade. Whitlark menar att Konradts slutsats om ἔμφυτον λόγον är applicerbar: ”The implanted word is not just the cause of the Christian life but also its ongoing power”.²¹⁰ Om detta ord fanns av naturen, skulle väl författaren troligen ha uppmanat adressaterna till att lyssna, eller att höra det inplanterade ordet. Det framgår i 1:22-23 att författaren menar att de inte bara ska vara ordets hörare, utan också vara dess görare.

Av dessa anledningar menar jag därför att det är troligast att Jakobsbrevets författare beskriver det inplanterande ordet, som ett ord som räddar, ett ord som de ska ta emot (δέξασθε), och att ordet ska tolkas soteriologiskt. Whitlark och Brosend har olika tolkningar för vad det är de Jesustroende ska ta emot. Brosend menar att det är det Logos, medan Whitlark att det är förkunnelsen vilket är det Logos som redan finns inplanterat i dem och kan hjälpa dem. Ser vi det inplanterade Logos som evangeliet, är Whitlarks tolkning närmare min egen uppfattning. Att de ska ta emot evangeliet som har förkunnat för dem, att de ska ta emot, och handla därefter.

3.2.4 Bli de som gör ordet, inte bara dess åhörare (Jak 1:22-23)

Jag kommer under detta avsnitt att se närmare på vad författaren till Jakobsbrevet menar med att bli ”ordets görare” och inte bara ”dess åhörare”. Detta avsnitt är kortare och kommer dels att diskuteras och analysera vidare i 3.2.6. Jag har tidigare argumenterat för att λόγῳ ἀληθείας (Jak 1:18) och ἔμφυτος λόγος (Jak 1:21) ska tolkas som evangeliet. Gud har fött adressaterna genom ”sanningens ord”, och genom det ”inplanterade ordet” som kan rädda deras själar. Jag kommer nedan att se hur författaren argumenterar varför adressaterna ska bli ordets görare och inte bara dess hörare. Om vi har sett att tidigare förekomster av Logos-begreppet i brevet ska förstås som evangeliet, blir det också en uppmaning från Jakobsbrevets författare att inte bara lyssna till förkunnelsen. De ska leva enligt ordet, det vill säga de ska göra vad som evangeliet säger och inte bara stå och betrakta det. I andra ord enligt författaren att ta emot evangeliets budskap (Logos) gäller inte endast passiv förståelse utan leder till handlingar.

---

²¹⁰ Whitlark, 2010, s.162

Vidare i de efterföljande verserna beskriver författaren exempel på dessa gärningar: ”att söka upp faderlösa och änkor i deras nöd och hålla sig själv obesmittad av världen, det är en fromhet som är ren och fläckfri inför Gud” (Jak 1:27). Logos blir här svårt att tolka som något annat än just evangeliets budskap som kräver en respons från dem som tror att de har tagit emot det. De troende som hävdar att det räcker att lyssna på, och instämma med evangeliet, kommer enligt författarens förmaning snart att glömma bort evangeliets frälsande budskap. Att det är genom det inplanterande ordet som de kan räddas. Han ger här en premiss för vad man ska göra för att det inplanterade ordet ska kunna rädda själar/liv.

Jackson-McCabe menar att den som blir en som gör Logos, i själva verket blir en som gör lagen (Jak 1:25).²¹¹ Vad han menar är att den som gör detta Logos, är någon som producerar en gärning (ergon), och att den som göra detta Logos blir ledd på vägen som leder till att ens själ kan bli räddad. Detta menar han är de två kontraster som ställs upp i brevet, att det finns två vägar, den ena leder till död, medan den andra leder till liv. Och det är genom att göra detta Logos som Logos förmår att göra allt detta.²¹²

Jag går i samma linje som Jackson-McCabe när det kommer till att det är Logos som är den faktor som leder människan som gör Logos bort från synd och till liv. I Jakobsbrevet finns det en koppling mellan att höra och göra. Det går inte bara att höra utan att göra, då förmår inte Logos att rädda. Det är som att det sker ett aktiverande när Logos även utförs i handling. Med det jag har argumenterat för ovan, att Logos i Jakobsbrevet ska tolkas som evangeliet, så är det evangeliets förkunnelse som ska utföras i handling.

3.2.5 Argumentationsanalys på Jak 1:19-27

Ovan applicerade vi metoden argumentationsanalys av Jak 1:12-18. Därefter analyserade vi förekomsten av Logos-begreppet i 1:22-23. När vi nu har sett hur det inplanterade ordet kan förstås som evangeliet, som Gud har lagt ner i dem, kan vi gå vidare med att applicera argumentationsanalysen på 1:19-27 för att se hur författaren använder sig av Logos.

Claim: Författaren visar på hur det inplanterade ordet, som de ska ta emot i mildhet, kan rädda deras själar (Jak 1:21). Här finner vi författarens huvudargument, nämligen att det är τὸν ἔμψυτον λόγον som kan rädda dem.

Data 1: Med utmaningen ”Men bli de som gör ordet och inte bara dess hörare, dom bedrar sig själva” (Jak 1:22), så argumenterar författaren för att de ska göra

---

²¹¹ Jackson-McCabe, 2001, s.216

²¹² Jackson-McCabe, 2001, s.216

ordet, och inte bara höra det. Han menar att de som bara lyssnar inte har förstått budskapet. Med detta visar han på hur ordet kan mottas eller inte. Om det inte gör ordet, kan det inte rädda dem. De bedrar sig själva, och tror att det räcker att bara höra och stämma in i ordet.

Data 2: Varje människa ska vara snar att höra, sen²¹³ (med) att tala, sen till (att reagera med) vrede (Jak 1:19). Detta syftar till den mildhet de ska ta emot ordet, de ska förstå det i fullt, och göra ordet som kan rädda dem.

Warrant 1: Författaren liknar den som bara hör ordet till, en man som ser på sin spegelbild och glömmen den lika snabbt när han har gått därifrån (Jak 1:23-24)

Warrant 2: Här visar författaren på hur den som har tittat in i den fullkomliga lagen, och som håller sig till den, och som faktiskt gör något blir salig genom hans handlingar (Jak 1:25). Han visar på under vilken förutsättning som hans argumentation håller, att den som gör det inplanterade ordet, som de ska ta emot, han/de blir saliga.

Backing: De som besöker²¹⁴ faderlösa och änkor i deras nöd och som håller sig obesmittade av världen, de visar en fromhet som är ren och fläckfri inför Gud (Jak 1:27). Författaren menar att det är genom att göra något för sina medmänniskor visar att de är saliga. Med denna *backing* betonar författaren därmed sitt *warrant*. De är således inte några som glömmen bort, utan faktiskt är de som gör ordet.

Rebuttal: Förutsättningen för att de ska kunna räddas av det inplanterade ordet är att de tagit emot det inplanterade ordet i mildhet, och att de gör goda handlingar, det är förutsättningen för att de ska kunna räddas av det inplanterade ordet. De som inte handlar efter ordet har inte tagit emot det, och därmed kan inte ordet rädda dem. Det är genom att ta emot ordet och göra det som kontexten gäller för att deras själar ska kunna räddas.

Qualifier: En människas vrede åstadkommer inte det som är rättfärdigt inför Gud (Jak 1:20). Författaren hänvisar till deras känslor, och argumenterar för att den som har vrede inte gör det som är gott inför Gud.

---

²¹³ ”Sen” det vill säga att ta tid på sig innan man talar

²¹⁴ Den grekiska texten har ἐπισκέπτεσθαι vilket kan betyda att besöka någon, med intentionen att hjälpa någon. BDAG s.v ἐπισκέπτομαι Def.2. De övriga två definitioner som anges i BDAG har samma innebörd.

Vad denna metod bidrar till är att visa hur författaren till Jakobsbrevet vill att adressaterna ska ta emot det inplanterade ordet. Vad de ska göra är inte att glömma bort, utan de ska agera utifrån detta inplanterade ord. De måste alltså göra ordet, och den mildhet som de ska ta emot ordet i ska tas sig i uttryck av handlingar i mildhet, så som att besöka faderlösa och änkor i deras nöd. Detta uppfattar jag som premissen för hur de inplanterade ordet ska kunna rädda deras själar, att det är då som de är rättfärdiga inför Gud, och som han själv skriver: att en människas vrede inte åstadkommer det som är rättfärdig inför Gud (Jak 1:20). Författaren i min mening, ger argument som hänvisar till deras känslor, och därmed ger oss föräning om att den som inte har tagit emot ordet, inte har förstått det. En människa visar på att den har tagit emot ordet, om den handlar gott och ger exempel på vad dessa goda handlingar skulle vara: ”att besöka faderlösa och änkor i deras nöd” (Jak 1:27). Således menar författaren att de som handlar efter Ordet verkligen har tagit emot det inplanterade ordet, som jag har argumenterat för ovan är evangeliets förkunnelse, och därmed kan det rädda dem.

3.2.6 Slutsats om Logos i Jakobsbrevet

Vad jag har argumenterat för, med hjälp av *ordstudie* och *argumentationsanalys* är att Logos i Jakobsbrevet ska tolkas som referenser till evangeliets budskap. Det är genom sanningens ord (evangeliet) som de har fötts, och det är det inplanterade ordet (evangeliet) som kan rädda deras själar. Jag argumenterar således också för att Logos ska tolkas soteriologiskt. Det är genom detta sanningens och inplanterade Logos som de blir den första frukten i Guds skapelser. För att uppnå detta ska det ske i handling, de har fått livet genom sanningens Logos, nu ska de inte bara höra detta Logos, utan de ska också bli de som gör Logos. Om de uppfyller dessa premisser så kommer detta Logos att rädda dem.

3.3 Jämförelse av Logos-begreppets användning i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet

Jag kommer nedan att göra en jämförelse av Logos-begreppets användning i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet. Ovan har jag argumenterat för att Logos-begreppet i Johannesevangeliet ska tolkas olika beroende på om man analyserar det i prologen eller de andra förekomsterna (4:34, 5:28, 8:51) av Logos-begreppet jag har analyserat. Logos-begreppet i Jakobsbrevet har jag tolkat som evangeliets förkunnelse genom vilket adressaterna har blivit födda genom, och nu i mildhet ska ta emot, och omvandla i handling, så att det kan rädda dem.

I Jakobsbrevet ser jag tre saker som relaterar till hur adressaterna ska förhålla sig till Logos. De är födda genom sanningens Logos, de ska i mildhet ta emot det inplanterade Logos, och de ska bli de som gör Logos. Författaren till Jakobsbrevet använder sig på ett liknande sätt som det görs i Johannesevangeliet. I Johannesevangeliet får åhörarna läsa, att allting blev till genom Logos, och att de som tog emot honom (Logos), har rätten att bli Guds barn. Man kan också se ett likande sätt när det kommer till att höra det talade Logos. I Jakobsbrevet handlar det om att inte bara höra Logos; de ska även göra det ”ord” i evangeliets budskap som de har hört. I Johannesevangeliet, som Minear förklarar det, finns det en koppling mellan 5:24 och 5:37-38.²¹⁵ Han menar att de som hör Logos och tror ska ha evigt liv. Men de som inte tror, och inte har behållit Logos de ska inte få evigt liv, vilket är premissen som Jesus ställer upp i 5:24. I Jakobsbrevet ska de vara de som gör ordet och inte bara höra det. Ett liknande uttryck finns i Johannesevangeliet när Jesus säger att den som hör Jesu ord, och tror på den som har sänt honom ska få evigt liv. I min analys, argumenterade jag för att ”tror” är en aktiv handling, detta är på ett likande sätt som Jakobsbrevets författare använder sig av ”ordet”, men skriver att de ska vara de som gör ordet. Ser vi då en koppling mellan Logos, som evangeliet är det inte långt ifrån att tänka på ”tro”.

De båda författarna använder sig av Logos-begreppet på liknande sätt i konstaterandet att, Logos är premissen för allting. Vissa forskare menar att man måste förstå Logos för att förstå Johannesevangeliet, vilket jag håller med om. Jag menar också att förståelsen av Logos i Jakobsbrevet också är tämligen viktig för förståelsen av brevet. Om vi inte reder ut Logos-begreppet i de båda texterna, får vi då verkligen ut kärnan av dem? Om vi inte förstår vad författaren till Jakobsbrevet menar med Logos, hur ska vi då tolka att de ska vara de som gör det som ”ordet” sagt? I Johannesevangeliet får vi visserligen en bredare uppfattning om Logos, och det genom prologen, som på något sätt sammanfattar, och sätter riktningen för evangeliet. Om prologen dock är ett senare tillägg, så skulle vi behöva se till Logos i det övriga evangeliet på ett annat sätt, där Logos snarare är Jesu logia (talade ord), hans talade lära snarare än Jesu själv som Guds Logos, såsom förekommer i Joh 1. Vi får en knapphändig information om Logos i Jakobsbrevet, men det mesta tyder för att det ska tolkas som evangeliets förkunnelse.

Tre saker sticker ut om Logos i de båda texterna. De största likheterna som jag ser i de två texterna jag har analyserat är: 1) Logos *skapar*, 2) Logos *räddar*, 3) *Gör, tro* eller *bevara* Logos, det vill säga att man ska förhålla sig till Logos på ett sådant sätt att det inte förkastas.

---

²¹⁵ Minear, 1993, s.144

En viktig skillnad är att lägga märke till är att $\acute{\omicron}$ $\lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma$ i dessa texter inte förekommer flera gånger i nominativform, varken efter prologen i Johannesevangeliet, eller i Jakobsbrevet. Logos-begreppet används efter prologen, och i Jakobsbrevet för att beskriva något annat än just det Ordet, som i prologen blev inkarnerat i Jesus. Det är inte längre Guds Logos (som subjekt), utan snarare Logos, som evangeliets förkunnelse i Jakobsbrevet. Och Jesu talade Logoi i de övriga förekomsterna av Logos som jag har utforskat i Johannesevangeliet.

4.1 Slutsatser

Jag kommer nedan, utifrån min analys, att svara på mina två huvudfrågor och mina underfrågor i uppsatsen:

Huvudfrågor:

1. Hur presenteras Logos-begreppet i Johannesevangeliet och Jakobsbrevet? Finns det bara en konsekvent användning av begreppet i Joh resp Jak, eller förekommer det något skiljaktande betydelser inom/i dessa skrifter?
2. Finns det någon koppling bland dessa författares användning av Logos-begreppet och då i relation till rättfärdiggörelse/frälsning (soteriologin)?

Underfrågor:

1. Finns det någon koppling, i stort, hur Logos används i Johannesevangeliet och finns det en koppling till rättfärdiggörelsen?
2. Hur ska prologen i Johannesevangeliet tolkas i relation till resten av evangeliet, framför allt vad gäller användningen av Logos-begreppet i Joh 1 samt Joh 4, 5 och 8?
3. Hur använder sig Jakobsbrevets författaren av Logos? Av stort intresse i detta brev är hur ”sanningens ord” (Jak 1:18), och det ”inplanterade Logos” (Jak 1:21) kan förstås?

Jag har sett till några delar av Johannesprologen, som i direkt anslutning använder sig av Logos och kommit fram till att Logos som det inkarnerade ordet i prologen ska ses som frälsningsredskapet. Detta då det är genom att ta emot Logos, som är ljuset och människornas liv, som människorna får rätten att bli Guds barn. Vidare har jag sett till tre passager i Johannesevangeliet (4:37, 5:24 och 8:51), i vilka det talade Logos används som ett frälsningsredskap. Vad som är viktigt att notera, är att det sker en förflyttning från att ta emot och tro på Logos (i prologen) till att tro på Jesus talade Logion. Det finns således ingen koppling i stort hur Logos används i evangeliet, och prologen ska snarare tolkas som ett senare tillägg till det övriga evangeliet.

I Jakobsbrevet har jag analyserat de fyra förekomster, förutom 3:2, som Logos nämns i brevet. Jag har argumenterat för att sanningens Logos ska tolkas som evangeliet, genom vilket Gud har låtit dem födas, så att de kan vara Guds första frukt i hans skapelse. Vidare har jag analyserat det inplanterade Logos, vilka adressaterna ska ta emot i mildhet, och kan rädda deras själar. Jag har argumenterat för att det också ska tolkas som evangeliet. Jakobsbrevets författare ställer också upp en premiss, nämligen att de ska bli de som gör ordet, inte bara dess hörare. Vilket jag menar är den premiss man ska hålla, för att det inplanterade Logos ska kunna rädda deras själar. De ska således inte bara höra Logos (evangeliet), utan också göra Logos (evangeliet). De soteriologiska anspelningarna är nära, men det är i Jak 1:21, som de tar sitt uttryck i direkt tal. De som har blivit födda genom detta sanningens Logos, har en speciell plats, de är den första frukten i Guds skapelser. Vi kan också dra en parallell till Johannesevangeliets prolog, där det är Logos som ger dem rätten att bli Guds barn, som också har en speciell plats i Guds skapelse.

De båda skrifterna som jag har analyserat har tydliga tendenser mot att Logos är en del av soteriologin. Vi har sett i Johannesevangeliet, att den som hör Logos och tror, kommer att ha evigt liv. I Jakobsbrevet får vi läsa att det inplanterade ordet kan rädda själar. De använder sig av Logos som ett redskap för att uppnå frälsning, och de försöker förmedla vad Logos *är* och *gör*: att rädda/frälsa mottagarna av Jesus (Logos) och göra dem till Guds barn som vi kan läsa i Johannesevangeliet. Det finns många likheter i hur de olika författarna använder sig av Logos. I Johannesevangeliet får vi först i prologen veta premisserna för detta Logos, som var före tiden med Gud, och sedan blev människa i Jesus för att föra ut ljus och liv till människorna, och de som tror på Jesus och hans Logos kommer inte dö, utan ha evigt liv. Premissen som ställs upp i prologen är tro och födelse. I Jakobsbrevet handlar det om att förstå att Gud har fött dem genom sanningens Logos (evangeliet) och att de ska ta emot det inplanterade Logos (evangeliet) som kan rädda deras själar. Den stora skillnaden är att vi, i Johannesevangeliets prolog, får en tydligare bild av vad Logos är, än vad vi får i Jakobsbrevet.

Om jag ser till mina huvudfrågor, så är svaret ja, det finns någon koppling bland dessa författares användning av Logos-begreppet och då i relation till rättfärdiggörelsen/frälsningen (soteriologin). Det är i båda skrifterna genom Logos som de kan uppnå frälsningen, genom att aktivt närma sig Logos. Även om det förutsätts på olika sätt, så är det genom Logos som de kan uppnå detta. I Johannes prologen går det från att tro på det inkarnerade Logos till att lyssna på Jesus lära och tro på den i det andra förekomsterna jag har analyserat i evangeliet (dock inte 4:37 där Jesus talar om en metafor). I Jakobsbrevet om att ta emot evangeliets

förkunnelse (Logos), som är det glada budskap om Jesus, och hans gärningar. Detta är vare sig om brevet skrevs efter det att det fanns en färdig bok ”evangelium”, eller om det handlar om evangeliet som det glada budskapet. Det finns en mer konsekvent användning av Logos-begreppet i Jakobsbrevet, än vad det vad det gör i Johannesevangeliet. I evangeliet finns det olika varianter på hur begreppet används, vilket jag har argumenterat för ovan. Skillnaden återfinns inte bara mellan prologen och evangeliet, utan även inom det övriga narrativet.²¹⁶ Det finns en skillnad i Jakobsbrevet och hur Logos-begreppet används, och det är i 3:2, som forskare hävdar handlar om ett tal. De övriga förekomsterna av Logos-begreppet argumenterar jag för att det är en konsekvent användning av begreppet och som syftar på evangeliet.

4.2 Implikationer

Något som jag skulle vilja se vidare på är att sätta in Paulus brevens användning av Logos-begreppet i detta sammanhang (2 Kor, Kol, Eff), eftersom Paulus skrifter är den första kristna litteraturen som vi känner till. Att se på vilket sätt han använder sig av Logos, och se om det finns någon koppling till soteriologin hade varit väldigt intressant och givande. Att kunna jämföra Paulus breven och Jakobsbrevet, och se om dess användning av Logos är något som skulle kunna ge vidare information om dess relation till varandra. Detta då det diskuteras om i vilken grad de kände till varandra. Ofta har det diskuterats om att de båda författarna står i motsats till varandra. Logos-begreppet och dess användning skulle kunna ge några pusselbitar i den diskussionen. Det skulle också vara intressant att lyfta in kyrkofäderna i denna diskussion om Logos och soteriologin. Vad hade de för förståelse om Logos i de olika texterna? Byggde de sin uppfattning på endera skrift, eller hade de en samlad åsikt utifrån flera skrifter?

Vad jag även skulle vilja se vidare på, är den johanneiska skolan och se hur Logos-begreppet används där. Är det Jesus som Guds Logos, eller är det snarare som Jesu Logia, hans talade ord. Detta skulle vara intressant att analysera och jämföra om det i relation till Prologen i Johannesevangeliet och/eller förekomsterna av Jesu talade lära i det fjärde evangeliet. Detta skulle eventuellt kunna ge svar till prologens relation till de övriga johanneiska skrifterna och bidra i debatten om prologens ställning till det övriga evangeliet.

---

²¹⁶ Se analysen 3.1.5

5 Bibliografi

- Barbara, A., Kurt, A., Johannes, K., M, M. C., & Bruce, M. (2014). *The Greek New Testament* (Vol. 5). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.
- Bauer, W., & Danker, F. W. (2000). *A Greek-English Lexicon of the New Testament and other Early Christian Literature* (Vol. 3). Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Bibeln*. (2000). (Bibelkommissionen, Övers.) Örebro: Libris Förlag.
- Blomqvist, J., & Jastrup, P. O. (1991). *Grekisk - græsk grammatik* (3:3 uppl.). Köpenhamn: Akademisk Forlag.
- Brosend II, W. F. (2004). *James & Jude*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bultmann, R. (1971). *The Gospel of John: A Commentary*. (G. R. Beasley-Murray, Övers.) Oxford: Basil Blackwell.
- Dibelius, M. (1976). *James - A Commentary on the Epistle of James*. (M. A. Williams, Övers.) Philadelphia: Fortress Press.
- Engberg-Pedersen, T. (2017). *John and Philosophy: A New Reading of the Fourth Gospel*. Oxford: Oxford University Press.
- Gerdmar, A. (2006). *Vägar till Nya testamentet: Metoder, tekniker och vertyg för nytestamentlig exegetik*. Lund: Studentlitteratur.
- Heikel, I., & Fridrichsen, A. (2010). *Grekisk-svensk ordbok till nya testamentet och de apostoliska fäderna* (Vol. 2). Uppsala: Universitetstryckeriet.
- Jackson-McCabe, M. A. (2001). *Logos and Law in the Letter of James: The Law of Nature, the Law of Moses, and the Law of Freedom*. Leiden; Boston; Köln: Brill.
- Michales, J. R. (2010). *The Gospel of John*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Miller, E. L. (Fall 1993). "The Johannine Origins of the Johannine Logos". *Journal of Biblical Literature*, ss. 445-457.
- Minear, P. s. (1993). "Logos Affiliations in Johannine Thought". i R. F. Berkey, & E. S. A., *Christology in Dialouge* (ss. 142-156). Cleveland: The Pilgrim Press.
- Mitternacht, D., & Runesson, A. (2006). *Jesus och de första kristna, inledning till Nya testamentet*. Stockholm: Verbum AB.
- Pahl, M. W. (den No 2 Dec 2006). "The 'Gospel' and the 'Word': Exploring some early Christian Patterns". *Journal for the Study of the New Testament*, ss. 211-227.
- Rouse, I. E. (Oktober 1935). "The Logos in the Gospel of John". *Review and Expositor*, ss. 388-404.

- Van der Watt, J. G. (2005). "Salvation in the Gospel According to John". i J. G. Van der Watt (Red.), *Salvation in the New Testament* (ss. 101-131). Leiden: Brill.
- Whitlark, J. A. (32 no 2 2010). "Ἐμφυτος Λόγος: A New Covenant Motif the Letter of James". *Horizons in Biblical Theology*, ss. 144-165.